

**Samen
Twente**

Gezond,
veilig
& vitaal

Programmabegroting 2025

Voorwoord

Voor u ligt de begroting van SamenTwente. Als SamenTwente staan we voor de uitdaging de Twentse samenleving te dienen. Wij zijn er voor iedereen in Twente. Juist op die momenten dat het nodig is. Of het nu gaat om gezondheid, vitaliteit, problemen thuis, opvoeden of de juiste zorg. Een samenwerking van en voor Twentse gemeenten. Zo staan wij klaar voor alle inwoners van Twente.

Samenwerken voor de Twentse samenleving, dat kan alleen maar met de inzet van ons allen. De opgaven en zorgen zijn groot. Op het moment van het aanbieden van deze begroting 2025 weten we dat de financiële uitdagingen voor gemeenten, zeker richting 2026, enorm zijn. In een context van stijgende prijzen, meer vraag naar zorg en complexe maatschappelijke vraagstukken, moeten er keuzes gemaakt worden die ingewikkeld zijn. In opdracht van het algemeen bestuur gaan we daarom het gesprek voeren over onze taakuitvoering, ambities en daarbij horende middelen.

De uitdagingen zijn ook inhoudelijk van aard. Hoe keren we de toenemende vragen als het gaat om welbevinden, veiligheid en gezondheid. Juist ook binnen SamenTwente zien we dat de Twentse samenleving onder druk staat. Daarom blijven wij pleiten voor het adagium dat “voorkomen beter is dan genezen”. Wij blijven dan ook sterk inzetten op preventieve activiteiten. Wij zijn van preventie, maar preventie is niet exclusief van SamenTwente. Als we duurzame resultaten voor de Twentse samenleving willen bewerkstelligen, kunnen we dat alleen samen. Onze passie is verbonden met een gezond, veilig en vitaal Twente. Voor iedereen.

Wat voor ons voorop staat is dat we samen met hart en ziel werken aan een gezond, veilig en vitaal Twente. In mijn gesprekken met bestuurders, medewerkers en met partners ervaar ik keer op keer de enorme betrokkenheid bij de opgaven die er voor ons samen liggen. Zonder die inzet en met focus en eenvoud zijn wij in Twente tot heel veel in staat en leveren wij een unieke maatschappelijke meerwaarde. Het maakt ons trots hieraan te mogen bijdragen.

Samantha Dinsbach
Secretaris / directeur SamenTwente

Inhoudsopgave

Voorwoord.....	2
Begroting in één oogopslag.....	5
Beleidsbegroting	9
1. GGD Twente	9
2. Organisatie voor de Zorg en de Jeugdhulp in Twente	16
3. Veilig Thuis Twente.....	19
4. Bestuur en ondersteuning	24
4.1 <i>Overzicht van de kosten van overhead</i>	<i>28</i>
4.2 <i>Beleidsindicatoren BBV</i>	<i>28</i>
5. Coalitions of the Willing	29
6. Overzicht algemene dekkingsmiddelen.....	30
7. Waar komen onze inkomsten vandaan en waar geven we het aan uit	31
8. Paragrafen.....	33
8.1 <i>Weerstandvermogen en risicobeheersing</i>	<i>33</i>
8.1.1 <i>Financiële Kengetallen</i>	<i>36</i>
8.2 <i>Onderhoud kapitaalgoederen</i>	<i>39</i>
8.3 <i>Bedrijfsvoering</i>	<i>39</i>
8.3.1 <i>Rechtmatigheidsverantwoording</i>	<i>39</i>
8.3.2 <i>Versterking informatiebeveiliging, -management en privacy</i>	<i>40</i>
8.4 <i>Openbaarheidsparagraaf.....</i>	<i>42</i>
8.5 <i>Verbonden partijen</i>	<i>43</i>
8.6 <i>Financiering.....</i>	<i>44</i>
9 Financiële begroting.....	47
9.1 <i>Overzicht van baten en lasten 2025.....</i>	<i>47</i>
9.2 <i>Toelichting op het overzicht van baten en lasten.....</i>	<i>49</i>
9.2.1 <i>Uitgangspunten van de financiële begroting.....</i>	<i>49</i>
9.2.2 <i>Structurele reserveringen</i>	<i>51</i>
9.2.3 <i>Specificatie stijging gemeentelijke bijdrage 2025 t.o.v. 2024</i>	<i>52</i>
9.2.4 <i>Overzicht van geraamde incidentele baten en lasten</i>	<i>52</i>
9.3 <i>Uiteenzetting van de financiële positie en de toelichting</i>	<i>53</i>
9.3.1 <i>Geprognosticeerde balans</i>	<i>53</i>
9.3.2 <i>Berekening EMU-saldo</i>	<i>55</i>
9.3.3 <i>Verloopoverzicht reserves en voorzieningen</i>	<i>55</i>
9.3.4 <i>Arbeidskosten gerelateerde verplichtingen</i>	<i>56</i>
9.3.5 <i>Investerings</i>	<i>56</i>
Bijlagen.....	57
Bijlage 1. Gemeentelijke bijdrage 2024 per taakveld	57
Bijlage 2. Overzicht van baten en lasten per taakveld per programma	59
Bijlage 3. Overzicht gemeentelijke bijdrage per gemeente begroting 2024 na wijziging	60

Lijst van figuren en tabellen

Figuur 1 Specificatie herkomst van de baten 31

Figuur 2 Specificatie besteding lasten 32

Tabel 1 Overzicht algemene dekkingsmiddelen..... 30

Tabel 2 Ratio Weerstandsvermogen 33

Tabel 3 Overzicht beschikbare weerstandscapaciteit 34

Tabel 4 Samenvattend overzicht geïnventariseerde risico's..... 35

Tabel 5 Renteschema 44

Tabel 6 Renteomslagpercentage..... 44

Tabel 7 Renterisiconorm 45

Tabel 8 Overzicht van baten en lasten 47

Tabel 9 verklaring stijging gemeentelijke bijdrage..... 52

Tabel 10 Verloopoverzicht reserves en voorzieningen 56

Tabel 11 Arbeidskosten gerelateerde verplichtingen 56

Tabel 12 Herinvesteringen 56

Begroting in één oogopslag

Wie zijn wij?

Met drie professionele uitvoeringsorganisaties faciliteren en voeren we taken uit om te zorgen voor gezonde, veilige en vitale inwoners. Voor alle inwoners van Twente. We bestaan uit de Gemeentelijke Gezondheidsdienst Twente (GGD Twente), Veilig Thuis Twente (VTT) en de Organisatie voor inkoop van Zorg en Jeugd in Twente (OZJT). Kennispunt Twente, Twentse Koers en Samen14 zijn als gast ondergebracht. Door samen te werken op taken waarvan wettelijk is bepaald dat de gemeenten regionaal moeten samenwerken en op taken waarvan de gemeenten aanvullend hebben besloten dat deze door onze organisatie moeten worden uitgevoerd, bundelen de gemeenten hun kennis, kunde en krachten. Via onze organisatie willen gemeenten hun focus en samenwerking op het gebied van gezondheid, veiligheid en vitaliteit van inwoners versterken, met als doel meer en betere resultaten voor inwoners. Ook willen ze de ambtelijke en bestuurlijke drukte verminderen. Onze samenwerking sluit aan op en versterkt de lokale ambities, opgaven en inzet van gemeenten en maatschappelijke partners.

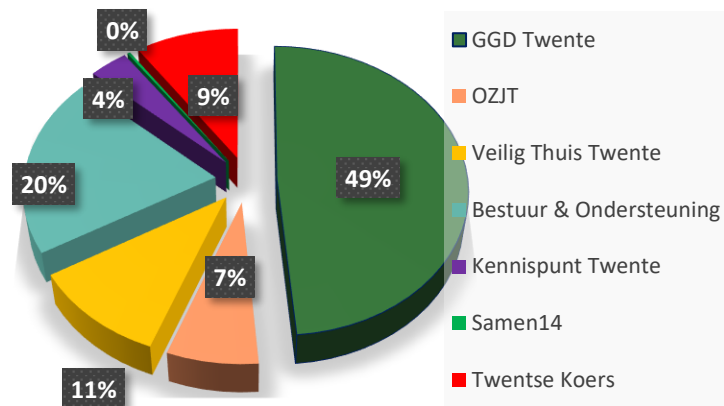

Mensen

- 641.000 inwoners
- 119.000 jeugdigen 0-18 jaar
- In 14 gemeenten
- 388 fte formatie basistaken
- Ongeveer 480 medewerkers

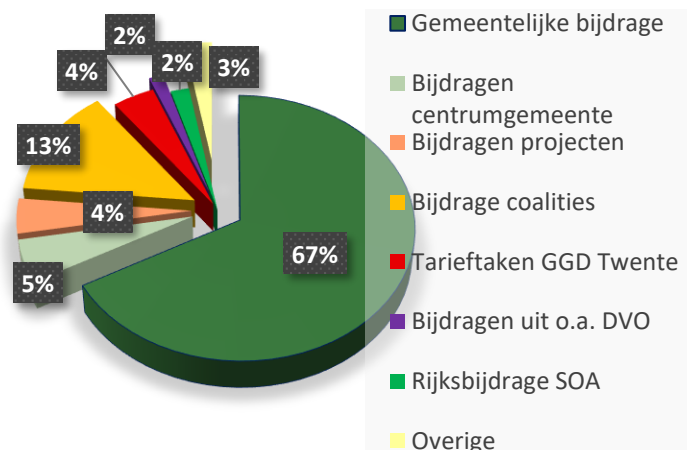
Uitgaven

- GGD Twente: € 30,6 miljoen
- OZJT: € 4,4 miljoen
- Veilig Thuis Twente: € 6,8 miljoen
- Bestuur & Ondersteuning: € 12,6 miljoen
- Totaal basistaken** € 54,5 miljoen
- Kennispunt Twente: € 2,2 miljoen
- Twentse Koers: € 6,0 miljoen
- Samen14: € 0,2 miljoen
- Totaal incl. coalities** € 62,9 miljoen

Inkomsten

- Gemeentelijke bijdrage: € 42,1 miljoen
- Bijdragen centrumgemeente: € 3,3 miljoen
- Bijdragen projecten: € 2,7 miljoen
- Tarieftaken GGD Twente: € 2,6 miljoen
- Inkomsten uit o.a DVO: € 0,9 miljoen
- Rijksbijdrage SOA: € 1,1 miljoen
- Overige inkomsten: € 1,7 miljoen
- Totaal basistaken** € 54,5 miljoen
- Bijdrage coalities: € 8,4 miljoen
- Totaal incl. coalities** € 62,9 miljoen

Wat zijn de belangrijkste ontwikkelingen met financiële impact in deze begroting?

De gemeentelijke bijdrage 2025 stijgt door vijf verschillende ontwikkelingen met een bedrag van afgerond € 4,22 miljoen.

Nr.	Ontwikkeling gemeentelijke bijdrage 2025 t.o.v. gewijzigde begroting 2024	Bedragen (x € 1.000)
	<i>Waarvan structureel door autonome ontwikkeling:</i>	
1.	Looncompensatie	2.022
	Prijscompensatie	265
	Totaal autonome ontwikkeling	2.287
	<i>Waarvan structureel door majeure opgave:</i>	
2.	Versterking Informatiebeveiliging, -management en privacy	1.231
	Subtotaal structureel	3.518
	<i>Waarvan incidenteel door majeure opgave en overige ontwikkelingen:</i>	
3.	Forensische geneeskunde (2024 en 2025 en 2026)	474
4.	Milieu & Gezondheid (2024 en 2025)	134
5.	Meldpunt Woning vervuiling (2024 en 2025)	95
	Subtotaal incidenteel	703
	Totaal	4.221

Hieronder wordt per ontwikkeling de stijging toegelicht. Deze ontwikkelingen zijn genoemd in onze ontwikkelingsbrief en kaders begroting 2025. Besluitvorming heeft plaatsgevonden in de vergadering van het algemeen bestuur van 17 januari 2024 en 14 februari 2024.

Ontwikkeling gemeentelijke bijdrage	Bedrag (x € 1.000)
1. Stijging in overeenstemming met gemeentelijke spelregels voor loon- en prijscompensatie (structureel):	
Loonontwikkeling (werkelijke loonstaat per 31-12-2023 + raming looncompensatie 2025)	2.022
Prijsontwikkeling	265
Subtotaal	2.287

Toelichting 1.

In de ontwikkelingsbrief van 2025 zijn de begrotingsuitgangspunten verwerkt. De basis hiervoor is de met de gemeenten gemaakte afspraken over berekening van loon- en prijsontwikkeling. Deze afspraken gelden uniform voor de GR-en. SamenTwente gaat uit van een salarishuis (loonstaat) per 31-12-2023 en deze wordt conform afspraken verhoogd met de index 2024 (+6%) en de uitkomsten hiervan worden vervolgens verhoogd met 5,30% voor 2025. De loonontwikkeling blijft een inschatting omdat op dit moment niemand weet hoe de cao 2025 eruit ziet en in welke ritme de toekomstige cao-eisen wel of niet de prijsinflatie zullen volgen. Via onze Bestuursrapportages 2025 zullen we aangeven in hoeverre we van de begrote bedragen gaan afwijken. Voor de prijsontwikkeling nemen we in overeenstemming met de uitgangspunten van de gemeenten de ontwikkeling zoals het CBP deze per september 2023 publiceert, met een herrekening van voorgaande drie jaren (2022-2024). Dit leidt tot een ontwikkeling van de prijzen van +1,9% voor 2025.

2. Versterking informatiebeveiliging, -management en privacy:	
Bedrag	1.231
Subtotaal	1.231

Toelichting 2.

SamenTwente is verantwoordelijk voor zeer privacygevoelige informatie. Gegevens van (kwetsbare) Twentse inwoners gaan door onze systemen en processen. Deze informatie betreft documenten en persoonsgegevens uit een zeer breed veld; bij de GGD Twente de gegevens van alle 0 tot 18-jarigen in Twente, vaccinatiegegevens en consultatiebureau-informatie. Daarnaast hebben wij zeer gevoelige persoonsgegevens vanuit crisissituaties waar Veilig Thuis Twente bij betrokken is. Ons dagelijks dilemma is het veilig houden van systemen en processen in een continu veranderend speelveld van wettelijke eisen en toenemende cybercriminaliteit. De afgelopen jaren hebben we veelal incidenteel geïnvesteerd vanuit reserves en positieve jaarrekeningresultaten om onze IT-omgeving veiliger te maken en te houden. Mede via deze incidentele investeringen zijn we in staat geweest om een plan van aanpak te maken hoe we structureel informatiebeveiliging, -management en privacy kunnen blijven borgen. In dit plan [\(zie voor nadere uitwerking de paragraaf bedrijfsvoering\)](#) zijn verschillende scenario's geschetst en met dit plan geven we ook uitvoering aan de ontvangen zienswijzen van de gemeenten Hof van Twente en Wierden bij de begroting van 2024. Het plan van aanpak is besproken in ons algemeen bestuur en 14 februari 2024 heeft het algemeen bestuur ingestemd met het voornemen (het is nog niet definitief omdat de raden een zienswijze mogen indienen) om de begroting structureel uit te breiden met € 1,23 miljoen (inclusief indexatie).

3. Borging van continuïteit forensische dienstverlening:	
Bedrag	474
Subtotaal	474

Toelichting 3.

De tweede majeure ontwikkeling betreft de continuïteit van forensische dienstverlening. In verband met extreme krapte op de arbeidsmarkt hebben wij geen forensische artsen meer in eigen dienst. Wij doen er alles aan om een code zwart te voorkomen. Een code zwart houdt in dat er in Twente geen forensisch arts beschikbaar is. Dit leidt tot veel maatschappelijk leed bij bijvoorbeeld Euthanasie en bij lijkschouwingen. Ook leidt het niet beschikbaar hebben van een forensisch arts tot vertragingen in (straf)recht zaken. Wij zijn momenteel afhankelijk van ZZP forensische artsen. Dit leidt tot extra kosten. We onderzoeken korte en lange termijn oplossingen om het financieel knelpunt zo klein mogelijk te houden en duurzame oplossingen te vinden voor de forensische dienst. Op de korte termijn proberen we in samenwerking met andere GGD'en efficiënter om te gaan met de beperkte capaciteit van forensische artsen. We onderzoeken ook welke taken het beste door welke medische discipline uitgevoerd kunnen worden (taakdifferentiatie). Voor de lange termijn is de uitdaging om forensische artsen in dienst te nemen en te houden. Ook onderzoeken we diverse innovaties die mogelijk het werkdruk op de artsen kunnen verlichten. Maar deze korte en lange termijn oplossingen zullen niet direct soelaas bieden. Het algemeen bestuur heeft op 14 februari 2024 het voornemen uitgesproken om voor drie jaar (2024-2026) incidenteel € 474.000 (inclusief indexatie) aan extra budget op te nemen.

4. Investering in Milieu & Gezondheid ter versterking van gezonde leefomgeving:	
Bedrag	134
Subtotaal	134

Toelichting 4.

De aandacht voor een gezonde leefomgeving neemt toe door de Omgevingswet, Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) en andere ontwikkelingen. Op basis van de huidige formatie (2,68 fte) lukt het ons op dit moment niet om aan alle vragen te voldoen. We verwachten nog een verdere toename van vragen van gemeenten vanuit het fysiek en sociaal domein aan de GGD. GGD Twente krijgt bijvoorbeeld een rol bij

casussen op de omgevingstafels en bij het meedenken en participeren in lokale trajecten voor Omgevingsvisies en Omgevingsplannen. Omdat keuzes op het gebied van Leefomgeving vaak over de lange termijn gaan, is het erg belangrijk om juist vooraf goede keuzes te maken. Door vooraf betrokken te zijn kan GGD Twente vroegtijdig de gemeenten adviseren en kan schade achteraf voorkomen worden. Het algemeen bestuur heeft op 14 februari 2024 het voornemen uitgesproken om voor 2024 en 2025 € 134.000 (inclusief indexatie) aan extra budget op te nemen. Het is nu nog voor één jaar in afwachting op de uitkomsten van de kerntakendiscussie. Op 14 februari 2024 heeft het algemeen bestuur de opdracht gegeven om een kerntakendiscussie uit te voeren waarmee het algemeen bestuur het gesprek kan voeren over taakuitvoering, ambitieniveau en daarbij horende middelen voor SamenTwente.

5. Versterking van het Meldpunt Woningvervuiling:	
Bedrag	95
Subtotaal	95

Toelichting 5.

Na Corona is het aantal meldingen bij het Meldpunt Woningvervuiling sterk gestegen. In 2023 is er sprake van een toename van het aantal meldingen met 20% ten opzichte van een jaar eerder. Ook is er sprake van een forse toename van telefonische adviseringen die GGD Twente doet voor inwoners en professionals. Door toename van het aantal meldingen en adviesvragen is een wachtlijst ontstaan en zonder uitbreiding van formatie zal de wachtlijst naar verwachting nog groter worden. Door het sneller kunnen oppakken van meldingen, voorkomen we dat de situatie nog verder escaleert. Dit heeft een positief effect op publieke gezondheid en op een gezonde leefomgeving. Als we meldingen niet tijdig kunnen oppakken, bestaat langer het risico op onder andere brandonveiligheid, lekkage, stankoverlast, sociaal isolement, ongelukken in huis en overlast voor naasten en burens. Door te investeren in het meldpunt voorkomen we ook druk op andere delen van ons zorgstelsel dat al onder zware druk presteert. Het algemeen bestuur heeft op 14 februari 2024 het voornemen uitgesproken om voor 2024 en 2025 jaar € 95.000 (inclusief indexatie) aan extra budget op te nemen. Ook dit is nu nog voor één jaar in afwachting op de uitkomsten van de kerntakendiscussie.

Totaal stijging gemeentelijke bijdrage	4.221
---	--------------

Beleidsbegroting

1. GGD Twente

Introductie

De gemeentelijke gezondheidsdienst (GGD) Twente is de gezondheidsdienst voor alle inwoners van Twente en vormt een belangrijke verbinding tussen overheid en gezondheidszorg. GGD Twente maakt zich sterk voor de gezondheid van alle Twentenaren. Kwetsbare groepen hebben hierbij bijzondere aandacht. Als GGD Twente hebben wij een breed scala aan werkzaamheden. Deze komen voort uit de Wet publieke gezondheid of andere wetten of regelingen. Het overgrote deel bestaat uit uitvoerende werkzaamheden, zoals de consultatiebureaus binnen de jeugdgezondheidszorg. Daarnaast adviseert GGD Twente aan en werkt zij beleidsvoorbereidend voor de Twentse gemeenten en maatschappelijke partners.

Inleiding

In juni 2023 is het nieuwe visiedocument publieke gezondheid vastgesteld: Gezonde generaties in Twente. Deze visie is de basis voor zowel GGD Twente als de Twentse gemeenten voor de accenten die gelegd worden op het beleid voor Publieke Gezondheid in de periode 2024- 2027. Tegelijkertijd zien we dat de wereld van de publieke gezondheid na de coronapandemie in beweging is. Zowel op het onderdeel beschermen van de gezondheid door bijvoorbeeld de pandemische paraatheid te beschermen en het vaccinatiestelsel te moderniseren. Maar ook op het onderdeel bevorderen van de gezondheid worden landelijk stappen gezet. De visie Publieke Gezondheid in Twente sluit daar naadloos op aan ondermeer via de plannen die in het kader van het Gezond en Actief Leven Akkoord zijn gemaakt.

Daarnaast voert de GGD haar taken zo goed als mogelijk uit. We zien het als uitdaging om de richting die wordt gegeven door het Rijk in de landelijke plannen en de richting die we in Twente gekozen hebben in de eigen visie op Publieke Gezondheid in de dagelijkse uitvoering vorm te geven.

Speerpunten

GGD Twente is een brede uitvoeringsorganisatie en ontwikkelt samen met de Twentse gemeenten beleid op het gebied van publieke gezondheid. In paragraaf 5 hebben we zo compact mogelijk beschreven waar onze uitvoering uit bestaat. Voor de uitvoering is een lange lijst met prestaties te maken die we nastreven. De belangrijkste prestaties voor 2025 noemen we in paragraaf 7.

Kaderstellende beleidsnota's

Beleidsnota	Vastgesteld door	Datum vaststelling
JGZ Twente, Specialist in het gewone	Bestuurscommissie PG	18 juni 2015
Gezonde generaties in Twente	AB SamenTwente	7 juni 2023

Wat willen we bereiken?

Als lange termijn ambitie is in de visie op publieke Gezondheid "Gezonde generaties in Twente" vastgelegd "Inwoners van Twente leven minimaal net zo lang in gezondheid als inwoners elders in Nederland". Dit willen we ondermeer bereiken in deelambities op het gebied van 'gezonde leefstijl', 'gezonde leefomgeving', 'mentale gezondheid' en 'beschermen en vaccineren'.

Hoe gaan we dit doen?

Jeugdgezondheidszorg

De JGZ helpt bij het gezond opvoeden en ontwikkelen van kinderen en verkeert in de unieke positie van regelmatig contact met ieder opgroeiend kind. De JGZ begeleidt ouder en kind in de lichamelijke, cognitieve en psychosociale ontwikkeling van -9 maanden (al tijdens de zwangerschap) tot de leeftijd van 18 jaar. De JGZ doet bij alle kinderen preventieve onderzoeken (bijvoorbeeld lichamelijke ontwikkeling, visus en gehoor). De JGZ vervult zo een belangrijke rol in het zo vroeg mogelijk signaleren van risico's, korte ondersteuning en doorverwijzing.

Het (gratis) adviseren, normaliseren van problematiek, versterken van de eigen kracht van jeugdigen en het gezin, voorkomen van grotere problemen van jeugdigen, tijdig bieden van juiste hulp/zorg en het creëren van een gezonde leefomgeving voor de jeugdigen staan daarbij centraal. De JGZ werkt daarbij nauw samen met partners in de geboortezorg, onderwijs, jeugd GGZ en het medisch- en sociaal domein. De JGZ agendeert relevante thema's en stelt samen met bestuurders prioriteiten voor gezondheidsbeleid. Ook geeft de JGZ de vaccinaties volgens het Rijksvaccinatieprogramma. Zo draagt de JGZ bij aan gelijke kansen op gezondheid voor alle kinderen in Twente.

Activiteiten

- Tijdig signaleren van individuele problemen en het bieden van passende ondersteuning/vroegtijdig opsporen stoornissen en ziekte.
- Voorkomen van infectieziekten en besmettingen.
- Vergroten ouderschapsvaardigheden.
- Het bieden van passende (individuele/collectieve) ondersteuning en advies bij gezond opgroeien en opvoeden.
- Vergroten schoolaanwezigheid leerlingen in Twente (voorkomen ziekteverzuim en uitval).
- Monitoren van gezondheid Twentse jeugdigen, om zo datagedreven te kunnen adviseren richting stakeholders.
- Bevorderen van een gezonde leefomgeving voor jeugdigen o.a. met behulp van Gezonde School Aanpak.
- Het bevorderen van de deskundigheid en professionaliteit van de JGZ- medewerkers.
- Het versterken van de dienstverlening op basis van (landelijk) bewezen interventies.
- Toekomstbestendig werken door o.a. integraal en domein-overstijgend te werken, zodat onze inzet zo impactvol mogelijk is.

Infectieziekte bestrijding

Infectieziekte bestrijding heeft als taak het voorkomen van besmettingen door infectieziekteverwekkers, inclusief bijzonder resistente micro-organismen (BRMO), en de verspreiding ervan ter bescherming van de volksgezondheid. Uitvoering vindt plaats door middel van de volgende zeven kerntaken; bestrijden van infectieziekten en voorkomen van verdere verspreiding, surveillance, beleidsadvisering, preventieactiviteiten, netwerk en regie, voorbereiding op grootschalige infectieziekte-uitbraken, kennis en onderzoek. Infectieziektebestrijding wordt uitgevoerd volgens de landelijke richtlijnen van het RIVM/LCI.

Activiteiten

- Bestrijden van infectieziekten en voorkomen van verdere verspreiding door advisering, behandeling, bron en contactonderzoek, vaccinatie enzovoort.
- Adviseren zorginstellingen, onderwijs, bedrijven etc. over welke maatregelen zij kunnen nemen in het kader van infectieziekte bestrijding.
- Uitvoeren van monitoring en surveillance om tijdig verheffingen te signaleren.
- Inzicht geven aan gemeenten en het Rijk in de risico's rond infectieziekten en de mogelijkheden ze te verkleinen.

- Zorgen voor een adequate aanpak bij (dreiging van) een grootschalige uitbraak/ epidemie.

Openbare Geestelijke gezondheid

Bij Openbare Geestelijke Gezondheid gaat het om ondersteunen van inwoners die niet uit zichzelf in actie komen om hun woning op orde te houden. Hierdoor kan een onhygiënische situatie ontstaan, wat een risico kan veroorzaken voor de gezondheid en veiligheid van inwoners. Het beschermen van de individuele gezondheid en veiligheid van inwoners in kwetsbare omstandigheden, door (vroegtijdig) toeleiding naar zorg en/ of voorzien van basale medische zorg.

Activiteiten

- Het operationeel houden van het meldpunt woningvervuiling.
- Het operationeel houden van het meldpunt zorgwekkend gedrag. Dit houdt in:
 - Het uitvoeren van de zorgplicht.
 - Het organiseren van het meldpunt niet acuut.
 - Het uitvoeren van verkennende onderzoeken voor zorgmachtigingsaanvragen in het kader van de wet verplichte GGZ.

Milieu en gezondheid

Bij Milieu en Gezondheid is specialistische kennis ondergebracht op het gebied waar gezondheid en omgeving elkaar raken. Advisering van gemeenten en burgers hierover.

Activiteiten

- Het team draagt bij aan het beschermen én bevorderen van een gezonde leefomgeving in Twente. We geven adviezen aan gemeenten, burgers en andere betrokkenen over een gezonde leefomgeving.

Inspectie en Hygiëne

Inspectie en Hygiëne is vooral gericht op Inspectie van kinderdagverblijven, buitenschoolse opvang, gastouderbureaus en gastouders. Inspectie op hygiëne bij studio's voor tatoeage en piercing, seksclubs, grote evenementen, voorzieningen voor noodovernachting (zoals crisisopvang na rampen) en asielzoekerscentra.

Activiteiten

- Het team draagt bij aan verantwoorde kinderopvang in Twente en aan een goede hygiëne op diverse locaties.

Seksuele gezondheid

Seksuele Gezondheid zet zich in voor het voorkomen (preventie) en curatie van seksueel overdraagbare aandoeningen (soa's zoals hiv, chlamydia en gonorrhoe) in de samenleving.

Activiteiten

- Het team heeft zowel een preventieve taak (o.a. veel voorlichting op scholen en bij evenementen en het programma Nu Niet Zwanger) als een curatieve taak (spreekuren voor diverse risicogroepen).

Tuberculosebestrijding

Tuberculose bestrijding is gericht op in een zo vroeg mogelijk stadium opsporen van de infectieziekte.

Activiteiten

- Risicogroepen screenen.
- Bron- en contactonderzoek uitvoeren als bij iemand tuberculose is vastgesteld.

Forensische dienstverlening

De forensische geneeskunde zorgt voor een objectief medisch oordeel over doodsoorzaken, letsels van slachtoffers en de gezondheidstoestand van verdachten en daders.

Activiteiten

- Uitvoering lijkschouw, forensische medische expertise, medische arrestantenzorg, euthanasieën, bloedproeven.

Publieke gezondheid asielzoekers

Bij deze taak voeren Publieke gezondheidzorgstaken uit voor asielzoekers (en statushouders) in de opvanglocaties van het Centraal Orgaan opvang Asielzoekers (COA).

Activiteiten

- Het geven van gezondheidsvoorlichtingen aan asielzoekers, statushouders en Oekraïners.

Vaccinatievoorziening

Vanuit de geleerde lessen Corona is geconcludeerd dat binnen onze GGD een vaccinatievoorziening moet worden ingericht: laagdrempelige toegang, piekbelastingen aan kunnen, snel kunnen opschalen, monitoren van de vaccinatiegraad.

Activiteiten

- Ontwerpen, invullen en door ontwikkelen van de vaccinatievoorziening.

Gezondheidsonderzoek

Via onderzoeken bieden wij door middel van signalering en monitoring inzicht in de gezondheidssituatie en het welzijn van de veertien Twentse gemeenten en in de factoren die hierop van invloed zijn.

Activiteiten

- Uitvoeren grootschalige gezondheidsonderzoeken i.s.m. het RIVM en het rapporteren hierover.
- Continu actueel houden van publieksinformatie over de gezondheid van de Twentse inwoner via de Twentse gezondheidsverkenning.
- Het doen van panelonderzoeken.

Gezondheidsbevordering

Bij gezondheidsbevordering staat centraal het versterken van gezondheid door het stimuleren van een gezondere leefomgeving en gezond gedrag gemakkelijker te maken.

Activiteiten

- Vertalen van de laatste wetenschappelijke inzichten en 'best practices' naar handvatten voor toekomstbestendig gezondheidsbeleid.

Gezondheidsbeleid

Gezondheidsbeleid is vooral gericht op proactieve signalering & kennisontwikkeling met betrekking tot de strategische beleidsthema's én brede maatschappelijke trends & (beleids)ontwikkelingen die voor de publieke gezondheid dan wel de GGD-organisatie van belang zijn.

Activiteiten

- Opstellen van beleidsambities.
- Het GGD-breed bijdragen aan én behalen van de doelen die zijn gesteld op de beleidsambities (o.a. visiedocument en de uitvoerings-/jaarplannen van afdelingen).

- Doorvertaling van de beleidsambities naar de benodigde inhoudelijke - thematische - kennis, beleid(sinstrumenten), producten en/of diensten waarmee de GGD en gemeenten (regio) de ambities kunnen realiseren.
- Borgen van een goede klantrelatie tussen de 14 gemeenten en de GGD.

Crisisbeheersing

De GGD is bij rampen en crises verantwoordelijk voor 4 processen.

- medische milieukunde (MMK);
- infectieziektebestrijding (IZB);
- psychosociale hulpverlening (PSH);
- gezondheidsonderzoek na ongevallen en rampen (GOR).

Activiteiten

- Het actueel houden van het GGD Rampen Opvang Plan (GROP).
- Trainen en oefenen.

Indicatoren

	Ambitie	Indicatoren	Huidig niveau	Ambitie niveau 2025
1	We bereiken alle 0-4 jarigen	Bereik JGZ 0-4 jaar (exclusief de maatwerk contactmomenten)	94%	94%
2	We bereiken alle 4-18 jarigen	Bereik JGZ 4-18 jaar	83%	83%
3	Een zo hoog mogelijke vaccinatiegraad	Vaccinatiegraad volgens het vaccinatieschema tot en met 2 jarige leeftijd (DKTP-Hib-HepB/Pneu/MenACWY)	89,1%	89,1%
4	Een zo hoog mogelijke vaccinatiegraad	Vaccinatiegraad BMR 2 jarigen	93,3%	93,3%
5	Een zo hoog mogelijke vaccinatiegraad	Vaccinatiegraad BMR 10 jarigen	89,2%	89,2%
6	Een zo laag mogelijk schoolverzuim	Aantal schoolverzuim casussen BO, VO, SO en MBO	1.890	1.500
7	Alle scholen zijn een gezonde school	Aantal scholen dat gebruik maakt van het ondersteuningsaanbod Gezonde School	170	200
8	Het gezondheidsbeeld is actueel	Update Twentse GezondheidsVerkenning	10	10
9	Uitstekend voorbereid op crises	Opkomst trainingen incidenten, crisis en rampen	< 90%	90%
10	Reduceren kosten forensische dienst en vergroten duurzame inzetbaarheid medewerkers FD	Percentage forensische artsen in eigendienst (fte)	0%	75%
13	De impact van de adviesverlening M&G op gezondheid te vergroten en de expertise van het team M&G te benutten.	Aantal opgepakte adviesaanvragen/meldingen gezondheidsbescherming	75%	75%
14		Aantal opgepakte adviesaanvragen/meldingen gezondheidsbevordering	75%	75%
15		Structurele aanwezigheid bij omgevingstafels	0%	75%
16	Het aantal verwerkte politiemeldingen per maand op het huidige niveau handhaven	Aantal verwerkte politiemeldingen	45	45
17	Het aantal personen op de wachtlijst na een melding over woningvervuiling in 2025 met 25% verminderen om hiermee verergering van problematiek te voorkomen	Gemiddelde wachttijd meldingen woningvervuiling	12-16 weken	2 weken
18		Gemiddelde wachttijd adviesvragen	2 werkdagen	2 weken

Met welke verbonden partijen gaan we het samen doen?

GGD GHOR Nederland

GGD GHOR Nederland is de koepelorganisatie van de GGD'en de GHOR-bureaus. Vanuit GGD GHOR Nederland wordt, voor en in samenspraak met de GGD'en, de lobby en belangenbehartiging voor de GGD'en gedaan richting politiek en stakeholders. Daarnaast voert GGD GHOR Nederland projecten uit, die vanuit efficiency oogpunt centraal moeten worden uitgevoerd en die randvoorwaarden en producten opleveren waarmee de GGD'en hun werkzaamheden kunnen verrichten.

Wat gaat het kosten?

Overzicht van baten en lasten GGD Twente Bedragen in x € 1.000	Begroting		
	Baten	Lasten	Saldo
Programma excl. Overhead	6.013	26.750	-20.737
Overhead	246	3.868	-3.622
Subtotaal incl. Overhead	6.259	30.618	-24.359
Treasury	0	0	0
Gemeentelijke bijdrage	24.359	0	24.359
Subtotaal incl. algemene dekkingsmiddelen	30.618	30.618	0
Mutaties reserves	0	0	0
Totaal incl. mutaties reserves	30.618	30.618	0

2. Organisatie voor de Zorg en de Jeugdhulp in Twente

Introductie

OZJT geeft uitvoering aan de samenwerking tussen de veertien Twentse gemeenten op het gebied van jeugdhulp. Basistaak van OZJT is de inkoop, het contractmanagement en contractbeheer voor de jeugdhulp. In de Regiovisie Jeugdhulp wordt beschreven over welke jeugdzorg het precies gaat. Door inkoop, contractmanagement, monitoring en expertise efficiënt te organiseren voor de veertien gemeenten draagt OZJT bij aan een duurzaam en betaalbaar zorgstelsel in Twente. Een zorgstelsel waarbij inwoners zo zelfstandig en zelfsturend mogelijk thuis kunnen leven en waarin zij dichtbij de juiste en professionele hulp kunnen krijgen. In Twente gebruiken we het Twents Model om de juiste jeugdhulp en/of WMO maatwerkvoorziening in te zetten voor onze inwoners. Door het gezamenlijk opdrachtgeverschap zijn de gemeenten een sterke gesprekspartner en is Twente een aantrekkelijke regio om samen te werken voor (zorg)partners. Met OZJT is er één aanspreekpunt voor de overeenkomst en zijn de werkwijzen op elkaar afgestemd. Dit vermindert de administratieve last. Voor gemeenten biedt deze samenwerking financiële schaalvoordelen en is er veel kennis en ervaring dichtbij.

Inleiding

In deze notitie wordt ten behoeve van de begroting van 2025 uitgewerkt welke accenten en speerpunten centraal komen te staan binnen het OZJT.

In het jaar 2025 komt de doorontwikkeling van de organisatie centraal te staan. De basis hiervoor zal worden gevormd door de uitkomsten van kerntakendiscussie, het daaraan gekoppelde ambitieniveau en de eventuele herijkingsopdracht.

Voorts geldt dat in het jaar 2025 de nieuwe inkoop wordt geëffectueerd en de implementatie wordt afgerond. De financiële impact hiervan is voor gemeenten significant. Daarnaast zal in 2025 de transformatieopgave van de jeugdhulp, gebaseerd op de regiovisie en uitgewerkt in de samenwerkingsagenda (SWA), centraal staan.

Ook de Hervormingsagenda Jeugd zal in 2025 verder worden doorontwikkeld en geïmplementeerd. Er moet in 2025 daarom aandacht zijn voor de opgaven dat dit van de gemeenten en de regio vraagt en welke (extra) opdrachten er naar de regio komen in het kader van de regionalisering, dat één van de thema's is uit de Hervormingsagenda. Tot slot geldt dat het datagerichtwerken verder zal worden verstevigd en doorontwikkeld.

Speerpunten

- Doorontwikkeling van de organisatie.
- Effectuering van de nieuwe inkoop en afronding van de implementatie.
- Effectuering van de transformatieopgave.
- Implementatie Hervormingsagenda regionaal.
- Datagerichtwerken.

Kaderstellende beleidsnota's

Beleidsnota	Vastgesteld door	Datum vaststelling
1. Visienota Transformatie jeugdzorg Twente	Colleges van B&W	2012-2013
2. Visie- en keuzenota Maatschappelijke ondersteuning in Twente	Colleges van B&W	2012-2013
3. Koersdocument	BC OZJT en colleges van B&W	2016

4.	Uitgangspunten Zorglandschap 2030	BC OZJT	2020
5.	Regiovisie Jeugdhulp 2022-2028	AB en gemeenteraden	2021-2022
6.	Strategisch inkoopdocument Jeugdhulp	AB / Colleges	2022
7.	Meerjarenperspectief OZJT	AB	2022

Wat willen we bereiken?

- Een duidelijke opdracht en mandaat voor de organisatie, het ontwikkelen van een visie en strategie, het uitwerken van de beoogde organisatieontwikkeling.
- Effectueren van de nieuwe inkoop met als doel kinderen en ouders in Twente passende hulp te blijven bieden.
- Doorontwikkeling en realisatie van de transformatieopgave.
- Helderheid over de taken vanuit de Hervormingsagenda Jeugd en implementatie in de regio.
- Blijvend leren en verbeteren op basis van data.

Hoe gaan we dit doen?

- Het 'ophalen' van een duidelijke opdracht en mandaat, het uitwerken van een visie, strategie en een passende organisatieontwikkeling.
- Project 'nieuwe inkoop' afronden.
- Programma's Samenwerkingsagenda en Aanpak Wachttijden voortzetten.
- Projecten Hervormingsagenda en Datagerichtwerken uitvoeren.

Indicatoren

Nr.	Indicatoren	Huidig niveau 2024	Ambitie niveau 2025
1.	Opdracht en organisatieontwikkeling	De opdracht is gebaseerd op het Meerjarenperspectief van 2022. In 2024 vindt er een kerntakendiscussie plaats, eventueel opgevolgd door een herijkingsopdracht.	Er is een heldere opdracht en mandaat, een uitgewerkte visie, strategie en beoogde organisatieontwikkeling.
2.	Nieuwe inkoop	Inkoop, selectie en gunning. Afronding inkoop en implementatie.	Effectuering van de nieuwe inkoop en afronding van de implementatie
3.	Transformatieopgave	De richting van de opgave is uitgewerkt in de regiovisie en SWA, maar nog niet geconcretiseerd.	De eerste effectuering van de opgave wordt gerealiseerd.
4.	Hervormingsagenda	Implementatieplan van de hervormingsagenda wordt uitgewerkt.	Implementatie en effectuering van de hervormingsagenda.
5.	Datagerichtwerken	Reguliere werkzaamheden in relatie tot datagerichtwerken conform werkplan worden uitgevoerd.	Analyse van zorglandschap, dashboards t.b.v. contractmanagement opgeleverd, datavoorziening opgeleverd voor aanpak wachttijden.

Wat gaat het kosten?

Overzicht van baten en lasten OZJT	Begroting		
	Baten	Lasten	Saldo
Bedragen in x € 1.000			
Programma excl. Overhead	1.480	3.921	-2.441
Overhead	0	509	-509
Subtotaal incl. Overhead	1.480	4.430	-2.950
Treasury	0	0	0
Gemeentelijke bijdrage	2.950	0	2.950
Subtotaal incl. algemene dekkingsmiddelen	4.430	4.430	0
Mutaties reserves	0	0	0
Totaal incl. mutaties reserves	4.430	4.430	0

3. Veilig Thuis Twente

Introductie

Veilig Thuis Twente (VTT) is er voor slachtoffers, direct betrokkenen, omstanders en professionals die te maken hebben met huiselijk geweld of kindermishandeling. VTT voert haar taak als regionaal advies- en meldpunt voor huiselijk geweld en kindermishandeling uit voor de 14 gemeenten in Twente. Haar missie is het stoppen van alle vormen van huiselijk geweld tegen volwassenen en kinderen. Het opheffen van acute onveiligheid en het creëren en borgen van duurzame veiligheid binnen huiselijke situaties staat centraal. De werkzaamheden van Veilig Thuis zijn verankerd in de WMO.

Inleiding

Veilig Thuis Twente is het regionale advies- en meldpunt huiselijk geweld en kindermishandeling en heeft een stevige plek ingenomen in de zorgketen in Twente. Voor de uitvoering van haar taak werkt VTT nauw samen met de 14 Twentse gemeenten en met andere ketenpartners, zoals politie, vrouwenopvang, zorg- en veiligheidshuis en veel andere (zorg) partners.

De voorliggende beleidsbegroting is gebaseerd op de wettelijke taken en bevoegdheden van Veilig Thuis organisaties en de maatwerktaken zoals deze, in afstemming met de 14 gemeenten, zijn belegd bij Veilig Thuis Twente in de samenwerkingsovereenkomst 2020.

De afgelopen jaren hebben in het teken gestaan van groei van meldingen en adviesvragen. De omvang van de organisatie is hierin niet meegegroeid, met als gevolg dat VTT zich steeds meer heeft gericht op de wettelijke taken en dat de maatwerktaken niet volledig uitgevoerd konden worden. Dit is geen wenselijke situatie en heeft geleid tot een voorstel om begrotingsuitbreiding aan het algemeen bestuur. In reactie hierop is besloten een incidentele bijdrage voor 2024 te verstrekken en voor 2025 en verder de resultaten af te wachten van een extern onderzoek, waartoe het algemeen bestuur op 14 februari besloten heeft. Op basis van dit onderzoek wordt een plan van aanpak gemaakt voor een nieuwe ontwikkelrichting van Veilig Thuis Twente.

Als gevolg hiervan is het nog niet mogelijk een goede schets te maken van de speerpunten voor 2025. De focus in deze programmabegroting ligt op wat we wél weten, namelijk de samenwerkingsovereenkomst met de 14 Twentse gemeenten.

Speerpunten

Veilig Thuis Twente stelt zich ten doel alle vormen van geweld in afhankelijkheidsrelaties te stoppen, de schadelijke gevolgen hiervan te verminderen en de veiligheid te borgen.

1. "Kwaliteit op tijd". VTT stelt zich ten doel haar maatschappelijke opdracht kwantitatief en kwalitatief goed uit te voeren. Eén van de belangrijkste speerpunten in 2025 blijft het wachtlijstvrij werken. Na de structurele uitbreiding van 6 fte vanaf 2020, heeft VTT tot medio 2022 nagenoeg wachtlijstvrij gewerkt (pieken hebben we binnen redelijke termijnen weggewerkt). Intussen bleek dat niet meer mogelijk, maar is het dankzij twee wachtlijstoffsieven gelukt om de wachtlijst beperkt te houden. Dit is mede door inzet van extra middelen uit de Decentrale Uitkering Vrouwen Opvang (DUVO)-middelen die zijn belegd bij de Centrumgemeente Enschede. Het is geen structurele oplossing.

In 2025 zullen op basis van de onderzoeksresultaten nieuwe keuzes gemaakt worden. Los daarvan zal VTT zich in 2025 in ieder geval focussen op de uitvoering van haar wettelijke taak. Dit betekent dat we alle adviesvragen en meldingen moeten uitvoeren en daarbij tevens gehouden zijn aan de daaraan gekoppelde wettelijke termijnen.

2. De implementatie van de nieuw ontwikkelde richting voor Veilig Thuis Twente zal aanvangen in 2024 en voortgezet worden in 2025.
3. Doorontwikkeling samenwerking in de keten, versterken netwerkpositie VTT met name ook op straf en zorg. De samenwerking met het Veiligheidshuis, Informatieknooppunt ,expertise centrum mensenhandel en samenwerking in MDA++¹ (in 2024 wordt besloten waar MDA++ ondergebracht gaat worden), samenwerking met politie, reclassering en justitie zal verdere doorontwikkeling krijgen onder meer door samenwerking in het Regionaal Netwerk Zorg en Straf, waarvan de manager Veilig Thuis Twente sinds eind 2023 voorzitter is. Ook de ontwikkelingen op straf en zorg vanuit het landelijke (Justitie en Veiligheid en Landelijk netwerk VT) zullen regionale/lokale implementatie vragen.
4. De komende jaren zullen we te maken krijgen met grote veranderingen in de jeugdbeschermingsketen. In het programma “Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming”, opgesteld in opdracht van de ministeries van Justitie en Veiligheid en VWS en de VNG, worden deze veranderingen beschreven. In het huidige stelsel van de jeugdbescherming Nederland zijn taken en verantwoordelijkheden ondergebracht bij verschillende ministeries en bij lokale overheden. Het toekomstscenario kind- en gezinsbescherming wil hier een verbetering in maken. Deze ontwikkelingen zullen een grote impact hebben op de jeugdbeschermingsketen. Veilig Thuis Twente zal hier dan ook de komende jaren mee te maken krijgen en is hierin een belangrijke partner. Het Toekomstscenario gaat uit van de volgende organisatie en werkwijze²:
 - Om kinderen en volwassenen (0 – 100), gezinnen en huishoudens heen staat het lokaal (wijk)team dat hulp verleent.
 - Er is voor een gezin of huishouden één vast gezicht binnen het lokaal (wijk)team dat indien nodig samen optrekt met een professional uit een op te richten regionale veiligheidsorganisatie met als werknaam Regionaal Veiligheids-Team (RVT).
 - Het regionaal veiligheidsteam heeft (ten opzichte van het lokaal team aanvullende) expertise en bevoegdheden op gebied van veiligheidsvraagstukken in gezinnen en huishoudens. In deze organisatie zijn functies van de Gecertificeerde Instellingen (GI), Veilig Thuis en de Raad van de Kinderbescherming samengebracht, waarbij nog wordt gekeken of de nu beoogde functies passend zijn of juist anders moeten worden ingevuld dan wel aanvulling behoeven.
 - Professionals van lokale teams, regionale veiligheidsteams en specialistische aanbieders werken gezins-/ systeemgericht en in gezamenlijkheid (integraal) aan het effectief en duurzaam borgen van veiligheid. Professionals worden gefaciliteerd om samen te werken en een lerende omgeving te vormen.
 - Dicht bij deze professionals en gezinnen staat een netwerk van specialisten met kennis van kinderen, volwassenen en specifieke uitingsvormen van geweld.
 - Centrumgemeente Enschede heeft begin 2024 een nieuwe projectleider aangesteld, waarmee de voorbereiding op de introductie in Twente een nieuwe impuls krijgt. De samenstelling van het RVT is nog onderwerp van discussie, maar wat zeker is, is dat de ontwikkeling en implementatie van het toekomstscenario alleen kan als alle partijen nauw met elkaar samen werken.

¹ MDA++ is een breed overstijgende (++) multidisciplinaire aanpak voor huiselijk geweld en kindermishandeling. Het gaat over casuïstiek (gezinssystemen) waarin ernstige multi-problematiek aan de orde is. Waarbij dit structureel, langdurig en terugkerend is, ondanks inzet van reguliere hulp en interventies. Gezinnen raken steeds opnieuw in crisis. De inschatting is dat het in onze regio gaat om 30-60 gezinnen op jaarbasis.

² Tekst overgenomen uit ‘Programmaplan Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming 2023-2026’

Kaderstellende beleidsnota's

Beleidsnota	Vastgesteld door	Datum vaststelling
"Samenwerkingsafspraken gemeenten regio Twente-Veilig Thuis Twente" 2020	AO VTT	21-11-2019

Wat willen we bereiken?

Veilig Thuis Twente voert de aan haar toegewezen wettelijke- en maatwerktaken uit, met als maatschappelijke opdracht: " Het stoppen van alle vormen van geweld in afhankelijkheidsrelaties en/of het verminderen van de schadelijke gevolgen hiervan en de veiligheid (duurzaam) te borgen". Hierbij stellen we ons ten doel deze maatschappelijke opdracht kwantitatief en kwalitatief goed uit te voeren. "Kwaliteit op Tijd":

Daarbij wil Veilig Thuis Twente in navolging van de samenwerkingsafspraken met de 14 Twentse Gemeenten wachtlijstvrij werken en voldoende flexibiliteit (buffer) opbouwen, die het mogelijk maakt om bij fluctuaties van het aantal meldingen en adviesvragen of bij onverwachte uitval van medewerkers toch zonder wachtlijst te kunnen werken én de wettelijke doorlooptijden te behalen.

Dit betreft de volgende taken:

- De wettelijke taken van Veilig Thuis.
- De (regionale) maatwerktaken zoals afgesproken met de 14 Twentse gemeenten in het document "samenwerkingsafspraken".
- De taken, die voortvloeien uit de vastgestelde Producten en Diensten Catalogus (PDC's) en de aangepaste werkprocessen, in goede samenwerking met de 14 gemeenten uitvoeren.
- De eisen die door het Rijk en de Inspectie gesteld zijn/worden: o.a. medewerkers voldoen aan de eisen van de beroeps registraties (SKJ, NVO NIPO etc.), en 24-uurs inzet vertrouwensarts.
- We hebben een vereiste kwaliteitscertificering, in ons geval de ISO certificering.

Hoe gaan we dit doen?

Eén van de belangrijkste speerpunten in 2025 blijft het wachtlijstvrij werken. Omdat VTT een "open einde regeling" te noemen is, zijn we gehouden onze wettelijke taken uit te voeren. Dit betekent dat we alle adviesvragen en meldingen moeten uitvoeren en daarbij tevens gehouden zijn aan de daaraan gekoppelde wettelijke termijnen. Momenteel onderzoeken wij in hoeverre dit incidenteel opgevangen kan worden en/of er een structurele aanpassing van de begroting is vereist.

Daarnaast zal Veilig Thuis Twente volgens de nieuwe ontwikkelrichting werken in samenwerking met haar ketenpartners. Uitgangspunt hierbij is onder meer de wens van het algemeen bestuur om een bestendige richting te ontwikkelen, waarbij door versterking van de ketensamenwerking en een focus op preventie in de toekomst de incidentie van huiselijk geweld en kindermishandeling terug gedrongen wordt.

Op basis van het AB-besluit van 14 februari 2024 is de formatie van Veilig Thuis Twente op dit moment toereikend voor het wachtlijstvrij uitvoeren van de wettelijke taken, maar is er structureel onvoldoende ruimte voor de uitvoering van de afgesproken maatwerktaken. Deze blijven dus op het huidige niveau uitgevoerd worden, wat betekent dat VTT:

- Niet altijd kan aansluiten bij gemeentelijke werkgroepen en overleggen.
- Keuzes maakt wanneer zij wel en niet aansluiten bij MDO's.
- Minder dan in het verleden gestructureerde periodieke scholing en deskundigheidstrainingen verzorgen.
- Aandachtsfunctionarissen op verschillende inhoudelijke thema's niet altijd kunnen aansluiten bij regionale en landelijke ontwikkelingen, activiteiten/werkgroepen/voorlichting.

Wat in 2025 sowieso doorgang vindt, omdat dit rechtstreeks gelieerd is aan onze wettelijke taak is:

- Continue doorontwikkeling en borging van de werkprocessen en de daaraan gekoppelde PDC's in afstemming en samenwerking met de lokale teams van de 14 gemeenten.
- Samenwerking met lokale teams wordt jaarlijks op drie niveaus geëvalueerd (uitvoerend, management en bestuurlijk).
- Organisatorisch en formatief goed op orde blijven in de teams, in de expertfuncties (voorlichting, gedragswetenschappers en vertrouwensartsen) en op managementniveau.
- Kort cyclisch te sturen op kwantiteit en kwaliteit.
- Op peil houden van de inhoudelijke kwaliteit van medewerkers door te investeren op verplichte registraties en scholingen.

Indicatoren

Nr.	Indicatoren	Huidig niveau 2024 ³	Ambitie niveau 2025
1.	Wachlijstvrij werken	VTT werkt met beperkte wachtlijsten	VTT werkt wachtlijstvrij
2.	Werken binnen de landelijk vastgestelde doorlooptijden op de adviezen (1 dag), op het uitvoeren van de veiligheidstaxatie op elke binnen gekomen melding en op het uitvoeren van de vervolgdiensten (binnen 10 weken) en de nieuw ingerichte dienst monitorzaken (1,5 jaar). In afstemming met een extern bureau hebben we als realistische norm vastgesteld om 80% van alle meldingen en vervolgdiensten binnen de wettelijke termijnen te behalen.	% doorlooptijd behaald: Advies (1 dag): 100% Veiligheidsbeoordeling (5 dagen): 51% Voorwaarden en vervolg (10 weken): 73% Onderzoek (10 weken): 32% Monitorzaken: 1e moment: 38%, 2e moment 58%	VTT handelt adviezen in 1 dag af en groeit door naar een percentage van 80% op alle meldingen/overige diensten binnen de wettelijk gestelde doorlooptijden
3.	Doorontwikkeling en borging van de werkprocessen en daaraan gekoppelde PDC's in afstemming en samenwerking met de lokale teams van de 14 gemeenten.	Borging van alle processen en PDC's	Dit is een continu proces. Ieder jaar worden de PDC's besproken met een afvaardiging van gemeenten en met alle teams van VTT. PDC's worden steeds verder verbeterd.
4.	Samenwerkingsafspraken 14 gemeenten Twente en VTT zijn 1x per jaar geëvalueerd, aangescherpt en geactualiseerd. Knelpunten zijn, ook op uitvoeringsniveau besproken en opgelost.	Op basis van het onderzoek door BMC zal een nieuwe samenwerkingsovereenkomst opgesteld worden.	Evaluaties en afstemming met 14 gemeenten is geborgd evenals de contacten /evaluatie tussen de verschillende contacten vanuit de uitvoering VTT en gemeenten.

³ Gemeten in december 2023

5.	Borging kwaliteitsmanagement systeem/ Borging certificering ISO 9001.	Certificering behalen.	Doorontwikkeling en borging KMS.
6.	Toekomstscenario	In regionaal verband pilot opgezet en uitgevoerd in het kader van netwerksamenwerking in complexe en meervoudige problematiek in (gezins)systemen met minderjarige kinderen.	Evaluatie, besluitvorming, implementatie van verdergaande samenwerking.
7.	Implementatie nieuwe ontwikkelrichting Veilig Thuis Twente	Op basis van het onderzoek door BMC zal een nieuwe ontwikkelrichting worden opgesteld in de eerste helft van 2024. Besluitvorming en start implementatie in 2 ^e helft van 2024.	Verdere implementatie van de nieuwe ontwikkelrichting.

Wat gaat het kosten?

Overzicht van baten en lasten VTT	Begroting		
	Baten	Lasten	Saldo
Bedragen in x € 1.000			
Programma excl. Overhead	3.278	6.061	-2.783
Overhead	0	728	-728
Subtotaal incl. Overhead	3.278	6.789	-3.511
Treasury	0	0	0
Gemeentelijke bijdrage	3.511	0	3.511
Subtotaal incl. algemene dekkingsmiddelen	6.789	6.789	0
Mutaties reserves	0	0	0
Totaal incl. mutaties reserves	6.789	6.789	0

4. Bestuur en ondersteuning

Introductie

Via dit programma wordt de dienstverlening verzorgd voor de drie organisaties van SamenTwente (GGD, VTT, OZJT) voor de coalities en voor het Recreatieschap Twente. Dit gebeurt door de afdeling Bedrijfsvoering. We leveren expertise op het gebied van personeel & organisatie, financiën & inkoop, bestuur & concern, communicatie, facilitair & huisvesting, juridische zaken en informatiemanagement & technologie. De medewerkers van de afdeling Bedrijfsvoering leveren een actieve bijdrage aan de organisatieonderdelen van SamenTwente, die aan de lat staat voor gezonde, veilige en vitale inwoners in Twente. Dit doen wij door nauw en op gelijkwaardig niveau samen te werken met onze opdrachtgevers, competenties en vaardigheden van medewerkers gericht te ontwikkelen en een werkcultuur te creëren en behouden waarin het gezond (samen)werken is voor iedereen.

Inleiding

In 2025 zal Bedrijfsvoering verder inzetten op samenwerking. Samenwerking tussen de eigen teams, samenwerking met de afdelingen uit het primaire proces en regionale / landelijke samenwerking. Door de uitdagingen op de arbeidsmarkt, de veranderende maatschappij en ook versnellende (digitale) ontwikkelingen blijkt in toenemende mate dat wij het niet alleen kunnen. En het wiel opnieuw uitvinden is daarin ook niet effectief.

Concrete aandacht zal er gaan naar de verdere invulling van de HR-strategie en agenda, het werkgeversmerk SamenTwente en arbeidsmarktcommunicatie. Ook bij SamenTwente zal er de komende jaren namelijk sprake zijn van een forse uitstroom, vooral in de primaire processen. Daarnaast zal naar verwachting fors worden geïnvesteerd op informatiemanagement, - beveiliging en privacy. Daar is een forse achterstand in te lopen, wetende dat door versnelde ontwikkelingen die achterstand snel groter zal worden als wij niet in actie komen. Ook daar zien wij mogelijkheden om regionaal op te trekken.

Als laatste zal de kerntakendiscussie van SamenTwente in 2024 van invloed zijn op het begrotingsjaar 2025. Niet mogelijk alleen op de inhoudelijke kant voor Bedrijfsvoering, maar ook omdat dit zal leiden tot extra opdrachten in de ondersteuning. Denk aan de vraagstukken voor HR, Financiën maar ook de communicatieve aandacht die dit behoeft. De gevraagde capaciteit zal dan mogelijk ook ten koste van andere dienstverlening gaan. Tegelijk ziet Bedrijfsvoering hier ook kansen tot verdere effectiviteit en efficiency in de bestaande bedrijfsprocessen.

Speerpunten

De belangrijkste speerpunten in 2025 zullen zijn:

- Kerntakendiscussie SamenTwente (binnen Bedrijfsvoering en in ondersteuning op de discussie).
- Informatiemanagement, - beveiliging en privacy.
- Werkgeversmerk SamenTwente.
- Arbeidsmarktcommunicatie.
- Digitalisering en de moderne werkplek.

Kaderstellende beleidsnota's

Beleidsnota	Vastgesteld door	Datum vaststelling
1. Controleverordening en controleprotocol	AB	13-12-2023
2. Financiële verordening	AB	13-12-2023
3. Risicomanagement en weerstandsvermogen	AB	07-03-2018

4. Fraude beheerssystematiek en -analyse	AB	07-03-2018
5. Nota afschrijving en rente	AB	07-03-2018
6. Treasurystatuut	AB	11-11-2015
7. Interne controleplan	AB	14-12-2022
8. Gemeenschappelijke regeling	Algemeen bestuur en alle deelnemende colleges van B&W met toestemming van de raden.	Proces van wijziging van de gemeenschappelijke regeling is op het moment van schrijven bezig. Het doel is dat de gewijzigde regeling uiterlijk 1 juli 2024 door de colleges van B&W wordt vastgesteld.
9. Programmabegroting	AB	Jaarlijks medio juli

Wat willen we bereiken?

De afdeling Bedrijfsvoering werkt vanuit een strategisch meerjarenplan, waarbij we een viertal strategische doelstellingen probeert te bereiken:

1. Professioneel en deskundig werken.
2. In control zijn en relevante processen optimaliseren.
3. Impact als Bedrijfsvoering zichtbaar maken.
4. Innovatie in Bedrijfsvoering.

Deze strategische doelstellingen worden periodiek getoetst bij het management van de primaire processen, zodat kan worden geborgd dat de juiste en gewenste ondersteuning wordt vormgegeven. Deze doelstellingen zijn gelijk aan de voorgaande jaren, maar de onderliggende acties wijzigen (deels) jaarlijks. Uiteindelijk zijn al deze acties gericht op een optimale ondersteuning van de primaire processen bij de uitvoerende organisatieonderdelen. Doordat er in 2024 een kerntakendiscussie gaat plaatsvinden, is er nog wel wat onzekerheid over de acties in 2025. Want mogelijk komt bepaalde dienstverlening te vervallen als gevolg van wegvallende kerntaken.

Over de gehele linie zal er in 2025 onder andere veel aandacht zijn voor optimaliseren van processen. Verdere digitalisering, de HR-strategie en behouden en aantrekken van personeel en privacy & informatieveiligheid.

Hoe gaan we dit doen?

Vanuit de verschillende afdelingen van Bedrijfsvoering zullen specifieke acties horende bij de vakgebieden worden uitgevoerd. Ondersteunend aan het primaire proces, maar passend bij en getoetst aan de strategische doelstellingen.

1. Professioneel en deskundig werken:

- De verbinding binnen en buiten Bedrijfsvoering verder versterken door onder andere periodieke afstemmingsoverleggen, een strategisch overleg en het vaststellen van het strategisch A3 plan voor 2025.
- Zorgen dat we binnen eigen expertise op de hoogte zijn en blijven van ontwikkelingen en trends door onder andere effectieve inzet van het opleidingsbudget.
- Uitvoeren van het leiderschapsprogramma dat in 2024 is opgezet. Zowel in ondersteuning als in eigen ontwikkeling binnen Bedrijfsvoering.
- Een actieve arbeidsmarktbenadering inclusief actieve koppelingen inrichten met Saxion en ROC van Twente.

- Verdere profilering van het werkgeversmerk SamenTwente.
- Toenemende aandacht voor en ondersteuning op duurzame inzetbaarheid.
- Continue aandacht voor fysieke veiligheid voor medewerkers in het Twentehuis.

2. In control zijn en relevante processen optimaliseren:

- Toewerken naar een SamenTwente brede kwaliteitscertificering, passend bij ieder organisatieonderdeel van SamenTwente (NEN / ISO / HKZ).
- Integraal processen vormgeven en stroomlijnen tussen de verschillende afdelingen van Bedrijfsvoering.
- Concrete uitvoering van leveranciersmanagement naast het doorontwikkelen van de processen inkoop en contractbeheer.
- Eerste stappen zetten in een Integraal Management Systeem, startend met een SamenTwente breed Kwaliteitsmanagementsysteem en risicomitigatie.
- Verdere uitvoering van het vastgestelde beleid rondom informatiemanagement, -beveiliging en privacy. Daarbij toewerken naar de NEN7510 en de BIO.
- Continue doorontwikkeling van de aanwezig dashboards en verdere professionalisering van datagedreven werken.

3. Impact als Bedrijfsvoering zichtbaar maken:

- Verder ontwikkelen en op peil houden van adviesvaardigheden (en overige competenties) van de professionals van Bedrijfsvoering, zodat er kwalitatief goede adviezen worden gegeven met aandacht voor het grote geheel.
- Vanuit de regionale samenwerking verdere uitvoer geven aan de nieuwe Archiefwet door onder andere deel te nemen aan een regionaal E-Depot.
- Actief management en medewerkers van de primaire processen betrekken bij verandering van werkprocessen en procedures.
- Daar waar mogelijk regionale samenwerking aanjagen en / of deelnemen aan regionale samenwerking. Tevens aanhaken bij landelijke initiatieven vanuit de primaire processen.

4. Innovatie in Bedrijfsvoering:

- Innovatief klimaat creëren binnen Bedrijfsvoering. Hier ruimte voor maken om binnen Bedrijfsvoering een pilot te doen om te komen tot vernieuwende aspecten in het werkveld.
- Verdere integratie en rationalisatie van het systeemlandschap waar mogelijk.
- Actief volgen en waar mogelijk toepassen van Artificial Intelligence (AI)-ontwikkelingen en een plan maken om dit werkelijk in te voeren.
- Als voorloper op AI mogelijk robotisering toepassen op processen binnen Bedrijfsvoering.
- Specifieke tooling inzetten op Identity en Access Management.
- Virtueel Desktop en Remote Desktop Services migreren naar nieuwe werkomgeving (werken op je laptop).

Indicatoren

Nr.	Indicatoren	Huidig niveau 2024	Ambitie niveau 2025
1.	Ingevoerd Identity and Accesmanagement	Minimaal aanwezig	Volledig geïmplementeerd
2.	Iedere medewerker van de afdeling heeft een beoordeling- en een ontwikkelgesprek gehad en 100% benutting van het opleidingsbudget.	Betreft vooral beoordelingsgesprekken en budget 100% benut	Beide gesprekken volledig en budget 100% benut
3.	Stevige connectie met onderwijs voor de arbeidsmarktbenadering.	Niet aanwezig	Structurele samenwerking

4.	Verdere verduurzaming van het Twentehuis.	Vorbereidende gesprekken	Geplande maatregelen met verhuurder uitgevoerd
5.	NEN7510 / BIO compliant werken	Niet gecertificeerd	Compliant werken, klaar voor certificering
6.	Samenwerking met archief nader te bepalen gemeente en aansluit op E-depot	Nu niet van toepassing	Aangesloten bij een gemeente en een regionaal E-depot

Wat gaat het kosten?

Overzicht van baten en lasten Bestuur en Ondersteuning	Begroting		
	Baten	Lasten	Saldo
Bedragen in x € 1.000			
Programma excl. Overhead	244	601	-356
Overhead	1.042	12.047	-11.005
Subtotaal incl. Overhead	1.286	12.648	-11.361
Treasury	0	0	0
Gemeentelijke bijdrage	11.316	0	11.316
Subtotaal incl. algemene dekkingsmiddelen	12.603	12.648	-45
Mutaties reserves	45	0	45
Totaal incl. mutaties reserves	12.648	12.648	0

Conform besluit van het algemeen bestuur word voor post onvoorzien, € 45.000 als last geraamd met een even hoge onttrekking uit de algemene reserve ter dekking.

4.1 Overzicht van de kosten van overhead

Het is wettelijk voorgeschreven dat de overhead apart wordt gepresenteerd. Dit wordt inzichtelijk gemaakt door deze centraal te begroten op taakveld 0.4. Overhead bevat alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. Wij onderscheiden twee categorieën overhead:

1. Generieke overhead. Dit is de indirecte overhead. Met andere woorden, alle kosten van de ondersteunende taken binnen de zogenaamde PIOFJACH-functies.
2. Specifieke overhead. Dit is de directe overhead. Met andere woorden, dit is de programmaoverhead (zowel in de basistaken als in de coalitions of the willing) en betreft alle kosten van leidinggevende en ondersteunende functies die binnen de programma's zijn georganiseerd.

Omschrijving (bedragen in €)	Baten	Lasten	Saldo
Generieke overhead (PIOFJACH-overhead)	1.042	12.047	11.005
Specifieke overhead (Programma-overhead)	246	5.529	5.283
Totaal	1.288	17.576	16.288

Omschrijving (bedragen in €)	Saldo	Totale lasten	%
Generieke overhead (PIOFJACH-overhead)	11.005	62.881	17,5%
Specifieke overhead (Programma-overhead)	5.283	62.881	8,4%
Totaal	16.288	62.881	25,9%

4.2 Beleidsindicatoren BBV

Indicator	Begroting 2025	Begroting 2024
Formatie in fte per 1.000 inwoners	0,61	0,58
Apparaatskosten in kosten per inwoner	€ 85	€ 79
Externe inhuur als % kosten van totale loonsom plus kosten inhuur externen	5%	9%
Overhead in % van totale lasten	26%	27%

5. Coalitions of the Willing

Introductie

Gemeenten kunnen ervoor kiezen om onze organisatie te gebruiken om samenwerking aan op te hangen, als een gastheerschap. SamenTwente heeft ook de mogelijkheid om werkgeverschap en rechtspersoonlijkheid te bieden aan vrijwillige samenwerking (niet overgedragen aan SamenTwente) waar twee of meer gemeenten aan mee doen. Wij noemen dit 'coalitions of the willing' (CoW) of 'coalities'. De coalities Samen14, Kennispunt Twente en Twentse Koers hebben op dit moment onderdak bij SamenTwente. Deze samenwerkingen hebben een eigen bestuur. Het algemeen en dagelijks bestuur van SamenTwente hebben geen verantwoordelijkheden en bevoegdheden in de besturing van de genoemde samenwerkingen. Dit betekent dat de gedetailleerde begrotingen en daarmee de bestedingen van de middelen worden vastgesteld in desbetreffende bestuurlijke overleggen. Zowel de beleidsbegroting als de financiële begroting worden behandeld en vastgesteld in de besturen van deze coalities. Vanuit de rol van gastheerschap, dit gaat voornamelijk om het bieden van rechtspersoonlijkheid en bedrijfsvoeringsdiensten aan de coalities, treft u hieronder een gecompriemd overzicht aan de omvang van de begrotingen van de coalities.

Overzicht van baten en lasten CoW	Begroting		
	Baten	Lasten	Saldo
Bedragen in x € 1.000			
Kennispunt Twente	2.245	1.821	424
Twentse Koers	5.979	5.979	0
Samen14	172	172	0
Subtotaal Programma excl. Overhead	8.396	7.972	424
Overhead Kennispunt Twente	0	424	-424
Subtotaal incl. Overhead	8.396	8.396	0
Treasury	0	0	0
Gemeentelijke bijdrage	0	0	0
Subtotaal incl. algemene dekkingsmiddelen	8.396	8.396	0
Mutaties reserves	0	0	0
Totaal incl. mutaties reserves	8.396	8.396	0

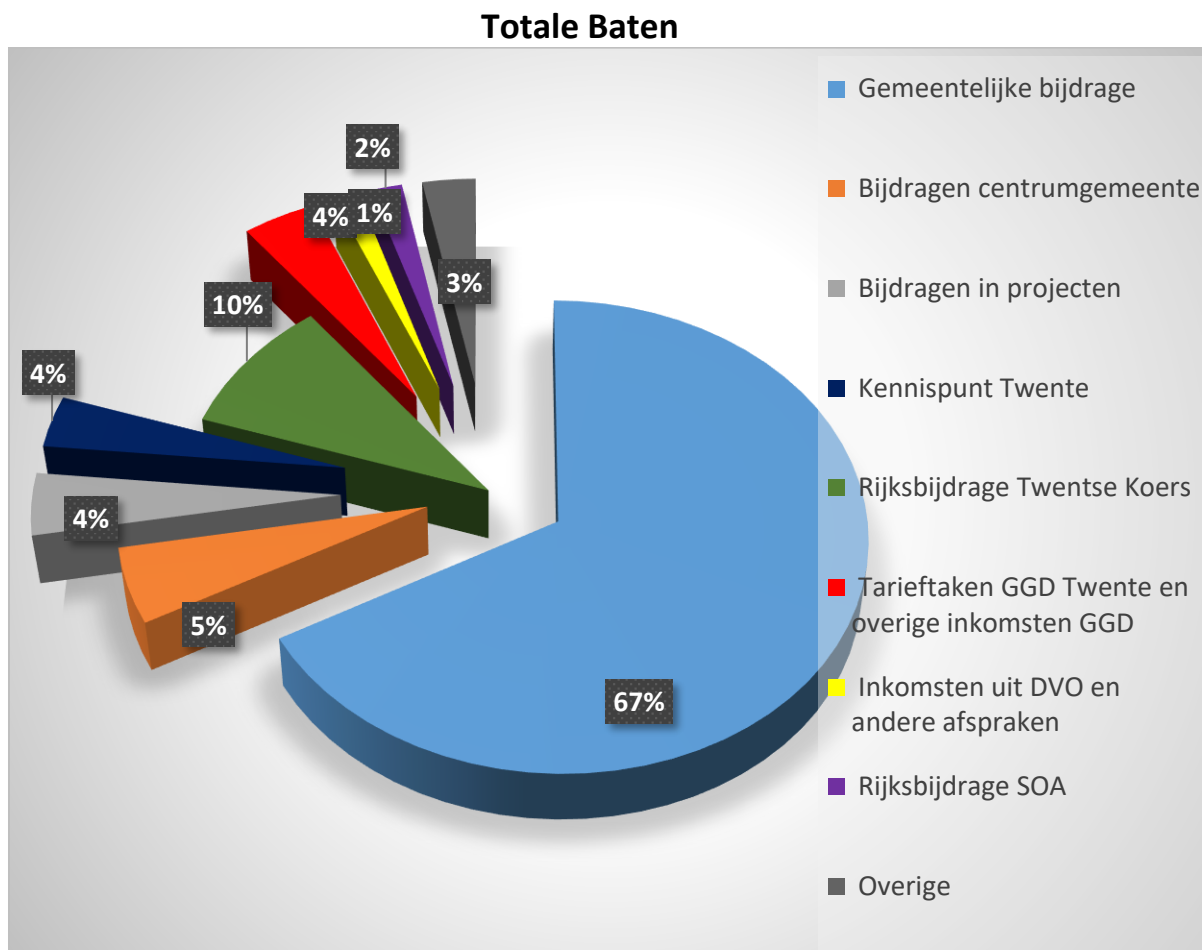
6. Overzicht algemene dekkingsmiddelen

Onderstaand geven we inzicht in de algemene dekkingsmiddelen:

Algemene dekkingsmiddelen (bedragen in €)	Baten	Lasten	Saldo
Gemeentelijke bijdrage	42.137	0	42.137
Treasury	0	0	0
Totaal	42.137	0	42.137

Tabel 1 Overzicht algemene dekkingsmiddelen

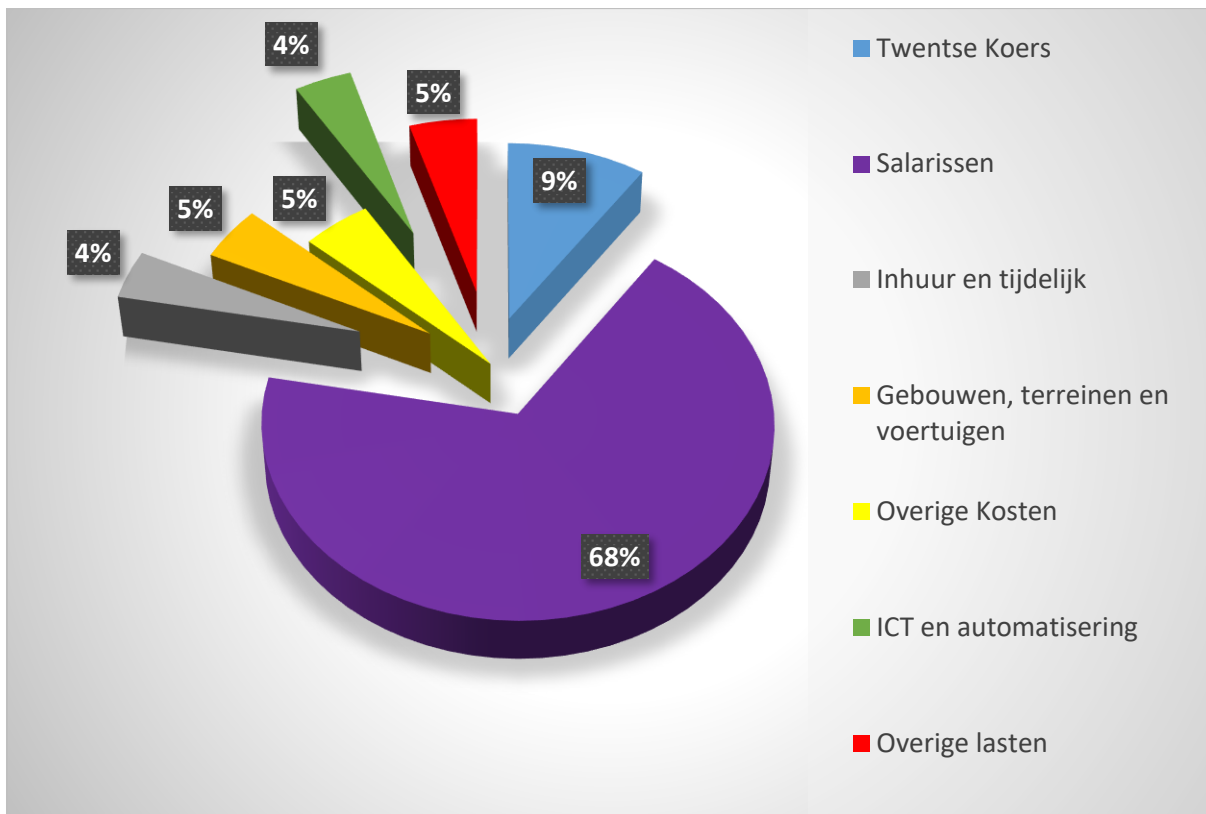
7. Waar komen onze inkomsten vandaan en waar geven we het aan uit

Figuur 1 Specificatie herkomst van de baten

Baten	Bedrag (x € 1.000)
Gemeentelijke bijdrage basistaken SamenTwente	42.137
Rijksbijdrage Twentse Koers	5.979
Bijdragen centrumgemeente voor Veilig Thuis Twente	3.278
Bijdragen in projecten / maatwerk gemeenten	2.697
Tarieftaken en overige inkomsten GGD:	
a. Inspectie & Hygiene	1.346
b. Forensische geneeskunde	1.040
c. Tuberculose bestrijding	68
d. Vaccinaties	143
Totaal tarieftaken en overige inkomsten GGD Twente:	2.598
Bijdragen voor Kennispunt Twente	2.245
Overige	1.921
Rijksbijdrage SOA	1.129
Inkomsten uit DVO en andere afspraken (t.b.v. Bedrijfsvoeringsdiensten)	898
Totaal	62.882

Totale Lasten

Figuur 2 Specificatie besteding lasten

Lasten	Bedrag (x € 1.000)
Salarissen	43.080
Twentse Koers	5.979
Inhuur en tijdelijk	2.560
Gebouwen, terreinen en voertuigen	2.847
Overige Kosten	2.966
ICT en automatisering	2.525
Overige lasten	
a. Subsidies en overdrachten	711
b. Afschrijvingen	784
c. Opleidingskosten	817
d. Onvoorzien	45
e. Medische kosten	569
Overige lasten totaal:	2.926
Totaal	62.882

8. Paragrafen

De programmabegroting bevat de volgende paragrafen:

1. Weerstandsvermogen en risicobeheersing
2. Onderhoud kapitaalgoederen
3. Bedrijfsvoering
4. Verbonden partijen
5. Financiering

Evenals in voorgaande jaren stelt het algemeen bestuur kaders vast om zijn controlerende kaderstellende taak en het budgetrecht uit te kunnen voeren. Deze paragrafen vormen gezamenlijk dat instrument. Ze geven een dwarsdoorsnede van de financiële aspecten van de begroting vanuit een bepaald perspectief. Het gaat hierbij om onderdelen die betrekking hebben op de beleidslijnen van beheersmatige aspecten. Deze aspecten kunnen grote financiële gevolgen hebben en daardoor de realisatie van de programma's beïnvloeden.

8.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Risicomanagement en weerstandsvermogen zijn essentiële onderdelen van het (financiële) beleid van onze organisatie. Het formuleren van ambities en de uitvoering hiervan gaan gepaard met het maken van keuzes en het bewust afwegen van risico's. We moeten daarom op gestructureerde en transparante wijze de risico's beheersen. Risicomanagement is het geheel aan activiteiten en maatregelen gericht op het systematisch omgaan met en het beheersen van risico's. Voorspellen is moeilijk. We moeten anticiperen op risico's.

Kader risicomanagement

De wetgeving en het beleid voor het weerstandsvermogen zijn vastgelegd in:

- Het besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV art. 9, 11 en 26);
- De [financiële verordening SamenTwente](#);
- De ["Nota van risicomanagement tot reserves en voorzieningen"](#).

Berekening ratio weerstandsvermogen

Om het weerstandsvermogen te berekenen, dient de beschikbare weerstandscapaciteit afgezet te worden tegen de benodigde weerstandscapaciteit. Als we dit doen, dan komen we uit op een ratio van **0,8**. De ratio bevindt zich hiermee onder de door het algemeen bestuur vastgestelde gewenste norm van 1,0 maar wel binnen de afgesproken bandbreedte van 0,8 – 1,0. Aangezien de ratio onder de norm zit betekent het dat positieve saldi in de jaarrekeningen dienen te worden toegevoegd aan het eigen vermogen totdat de afgesproken norm is bereikt.

Ratio Weerstandsvermogen (bedragen x € 1.000)	
Beschikbare weerstandscapaciteit (A)	2.259
Benodigde weerstandscapaciteit (B)	2.855
Ratio weerstandsvermogen (A/B)	0,8

Tabel 2 Ratio Weerstandsvermogen

Vergelijking met de begroting van 2025

In relatie tot de begroting van 2024 wijzigt de ratio weerstandsvermogen niet.

Beschikbare weerstandscapaciteit (A)

De beschikbare weerstandscapaciteit bedraagt afgerond € 2,3 mln. en bestaat uit de algemene reserve en de bestemmingsreserves. Bij veel overheidsorganisaties is sprake van ‘beklemd’ bestemmingsreserves. Deze worden gecorrigeerd op de weerstandscapaciteit. Als ‘beklemd’ reserves niet als beschikbare weerstandscapaciteit worden gezien, is dit van invloed op de weerstandsratio. Bij SamenTwente zijn enkele bestemmingsreserves als ‘beklemd’ geormerkt. Deze bestemmingsreserves worden niet meegenomen in de beschikbare weerstandscapaciteit. Ook de reserves in het kader van Coalition the Willing activiteiten worden niet meegenomen in de beschikbare weerstandscapaciteit. Hieronder treft u overzicht van alle reserves en wordt inzichtelijk gemaakt welke reserves onderdeel vormen van de beschikbare weerstandscapaciteit.

Omschrijving	Verwacht saldo per begin 2025 ⁴ (bedragen x € 1.000)	Onderdeel van weerstandscapaciteit
Algemene reserve	86	Ja
Resserve MKB-fonds (Agenda van Twente 2008-2017)	582	Nee, Beklemd
Reserve Modernisering Twentehuis	61	Nee, Beklemd
Totaal Algemene Reserves	729	
Egalisatiereserve GGD Twente	1.238	Ja
Egalisatiereserve SOA Poli	122	Ja
Reserve afwikkeling GGID	45	Nee, beklemd
Reserve aanbesteding DD	400	Nee, beklemd
Totaal reserves GGD Twente	1.804	
Egalisatiereserve OZJT	160	Ja
Bestemmingsreserve Projecten/werkbudget OZJT	223	Nee, beklemd
Totaal reserve OZJT	383	
Egalisatiereserve Veilig Thuis Twente	255	Ja
Totaal reserve Veilig Thuis Twente	255	
Reserve Bedrijfsvoering	398	Ja
Reserve IT-kwetsbaarheid en weerbaarheid	73	Nee, beklemd
Reserve Modernisering Twentehuis	82	
Totaal reserves Bedrijfsvoering (Bestuur & Ondersteuning)	552	
Reserve Kennispunt Twente	68	Nee, beklemd
Totaal reserves Coalition of the willing	68	
Totaal reserves	3.792	

Tabel 3 Overzicht beschikbare weerstandscapaciteit

Benodigde weerstandscapaciteit (B)

De benodigde weerstandscapaciteit bedraagt afgerond in totaal € 2,86 mln. en wordt bepaald door het inventariseren van risico's. Hieronder treft u een specificatie van de door SamenTwente geïnterpreteerde risico's. Bij de bepaling van de risico's gaan we uit van de netto bepaling, dat wil zeggen dat de beheersmaatregelen in de kans en impact zijn meegewogen. Hoe deze weging plaatsvindt is uiteengezet in onze ["Nota van risicomanagement tot reserves en voorzieningen"](#).

⁴ In dit saldo is geen rekening gehouden met mogelijke resultaatbestemming van de jaarrekening 2023.

Omschrijving risico	Risicowaarde (Kans X Impact)	Kans	Impact	Beheersmaatregelen
Algemene reserve				
Exploitatierisico: Het risico dat programma exploitatietekorten niet opgevangen kunnen worden in de daarvoor ingestelde bestemmingsreserves.	38	Is wel eens voorgekomen	€ 50.000 <-> € 100.000	In de P&C-cyclus zijn verschillende rapportagemomenten opgenomen, waardoor bijgestuurd kan worden.
ICT infrastructuur en informatieveiligheid: Het risico op het optreden van een grootchalige datalek, beveiligingslek, hack e.d.	105	Onwaarschijnlijk	€ 200.000 <-> € 500.000	- investeren in IT personeel en techniek (o.a. monitoring van het systeem, software-hardware op orde, back-ups hebben en deze ook testen. - investeren in bewustwording bij medewerkers - Backups en recovery maatregelen - Uitvoeren Pen-test
Overig: Het risico op juridische procedures en aansprakelijkheid, bezwaarschriften, fraude e.d.	53	Waarschijnlijk	€ 50.000 <-> € 100.000	- Juridische laten bijstaan door (specialistische) advocaten
Coalities: Het risico dat de coalities waarin SamenTwente deelnemer is niet aan hun financiële verplichtingen kunnen voldoen.	-	Onwaarschijnlijk	€ 50.000 <-> € 100.000	Afspraken binnen de coalities over risicodragerschap en over informatievoorziening en bijsturingmogelijkheden.
Informatiemanagement en Techniek: Het risico dat Microsoft eenzijdig de voorwaarden van de cloudomgeving aanpast.	105	Onwaarschijnlijk	€ 200.000 <-> € 500.000	Afspraken binnen de VNG met Microsoft om te voldoen aan de richtlijnen van de AVG.
Subtotaal	300			
Egalisatiereserve GGD Twente				
Het risico dat voldaan moet worden aan niet verzekerde verplichtingen (bijv. WW)	75	Is wel eens voorgekomen	€ 100.000 <-> € 200.000	Proactief ARBO beleid. Periodieke analyses op ziekteverzuim. Toepassen taakrotatie.
Het risico dat niet begrote kosten gemaakt moeten worden door krapte op de arbeidsmarkt Inclusief interne gevolgen, zoals taakverschuivingen of bijscholing.	315	Zeer waarschijnlijk	€ 200.000 <-> € 500.000	- Aantrekkelijk werkgeverschap vergroten - Extra en meer gericht werven - investeren in een strategisch personeelsplanning, recruitment en communicatie
Hoog ziekteverzuim (zowel kort als langdurig) wat leidt tot productieverlies en tijdelijke vervanging	315	Zeer waarschijnlijk	€ 200.000 <-> € 500.000	Kort verzuimbeleid, inwerkprocedures, ondersteuning HR, mantelzorgondersteuning, Duurzame inzetbaarheid.
Het risico op toename van het aantal meldingen bij het Meldpunt zorgwekkend gedrag, waardoor meer personeelskosten gemaakt moeten worden.	-	Onwaarschijnlijk	€ 50.000 <-> € 100.000	- flexibiliteit in formatie
Het risico op een grote uitbraak, epidemie of pandemie waardoor extra personeel ingezet moet worden	-	Is wel eens voorgekomen	> € 500.000	Bij een grote uitbraak van een infectieziekte is sterk verhoogde personele inzet noodzakelijk. Deze onverwachte inzet van personeel brengt onvoorzienbare kosten met zich mee, die vooraf niet in te schatten zijn. Voor de dekking hiervan wordt een beroep gedaan op vergoeding door het Rijk.
Het risico op productieverlies door onvoldoende werkende GGD specifieke ICT applicaties (MLCAS, HP zone, e.d.)	75	Is wel eens voorgekomen	€ 100.000 <-> € 200.000	Bij uitval korte lijnen met leveranciers door applicatiebeheerders afspraken maken met leveranciers over uitval
Noodzaak tot verhuizing / verbouwing CB locaties als gevolg van onder andere wijzigende bestemmingsplannen (betreft allemaal huurlocaties)	38	Is wel eens voorgekomen	€ 50.000 <-> € 100.000	Huisvestingsplan, investeringen in huurprijzen vastleggen, contractbeheer, frictiekosten in contracten vastleggen
Het risico dat de aanbestedingskosten van het nieuwe Digitaal Dossier hoger uitvallen dan begroot.	105	Waarschijnlijk	€ 100.000 <-> € 200.000	Sturen op budget, go-no-go momenten inbouwen in aanbesteding en contracten
Het risico op schadeclaims datalek vanuit het landelijk systeem coronabestrijding	-	Waarschijnlijk	> € 500.000	Eventuele schade wordt gedragen door het Rijk
Het risico op doorlopende verplichtingen zoals personeel en materieel die niet bekostigd kunnen worden vanuit de meerkostenregeling Corona	-	Zeer onwaarschijnlijk	€ 100.000 <-> € 200.000	- Geen langdurige verplichtingen aangaan. - In samenwerking met andere GGD-en afspraken maken met het Rijk over afloop corona.
Het risico op wegvallen project opbrengsten, opbrengsten tarief taken en maatwerken en/of de kans op stijging van kosten door meer externe inhuur.	245	Waarschijnlijk	€ 200.000 <-> € 500.000	- Proactief vanuit de uitvoeringsorganisatie de gemeenten en derden benaderen om toegevoegde waarde te tonen en aanvullende financiering te bewerkstelligen. - waar mogelijk flexibiliteit in realisatie en risiconoel in projecten
Het risico op verhoogde instroom van jeugdigen vanuit het buitenland, waar (deels) geen bijzondere vergoeding tegenover staat	135	Zeer waarschijnlijk	€ 100.000 <-> € 200.000	- flexibiliteit in formatie - specifiek team inrichten voor flexibel op- en afschalen
Het risico op het uitvoeren van meer soa activiteiten dan bekostigd vanuit de Rijkssubsidie.	75	Is wel eens voorgekomen	€ 100.000 <-> € 200.000	- Instellen van een reserve - Zorgen voor flexibiliteit in de begroting en realisatie
Subtotaal	1.378			
Egalisatie reserve Bedrijfsvoering				
P&O: Het risico dat optreedt vanwege niet verzekerde verplichtingen (bijv. WW en vervanging bij langdurig ziekteverzuim).	53	Waarschijnlijk	€ 50.000 <-> € 100.000	Sturen op verzuim & re-integratie en onderzoek naar oorzaken langdurig verzuim op afdelingen.
Overig: Het risico dat niet begrote kosten moeten worden gemaakt door krapte op de arbeidsmarkt.	135	Zeer waarschijnlijk	€ 100.000 <-> € 200.000	Faciliteren van aantrekkelijk werkgeverschap.
Overig: Het risico dat niet begrote kosten worden gemaakt bij het voldoen aan verandering in wet- en regelgeving.	105	Waarschijnlijk	€ 100.000 <-> € 200.000	Tijdig anticiperen op veranderende wet- en regelgeving en het monitoren hiervan.
Overig: Het risico onvoorzienbare prijsstijgingen (licenties, inhuur, energie en materieel).	53	Waarschijnlijk	€ 50.000 <-> € 100.000	Contractuele afspraken maken met betrekking tot prijsstijgingen en beheer op de naleving ervan.
Risicof: Het risico dat door veranderende takenpakket van de organisatie het BTW mengpercentage hoger uitvalt dan begroot.	-	Is wel eens voorgekomen	€ 25.000 <-> € 50.000	- Toename overhead ramen bij toename van diensten/producten
Subtotaal	345			
Egalisatiereserve OZJT				
Het risico dat voldaan moet worden aan niet verzekerde verplichtingen (bijv. WW)	38	Is wel eens voorgekomen	€ 50.000 <-> € 100.000	Formatieplan afgestemd op structurele dekkingmiddelen, proactief ARBO beleid en periodieke analyses op ziekteverzuim.
Het risico dat niet begrote kosten worden gemaakt voor noodzakelijke vervanging en inwerken in functies vanwege (langdurig) ziekte en verlof	105	Waarschijnlijk	€ 100.000 <-> € 200.000	Kort verzuimbeleid, inwerkprocedures, ondersteuning HR, mantelzorgondersteuning, duurzame inzetbaarheid, formatie afgestemd op taken en kortcyclische monitoring ziekteverzuimcijfers.
Het risico dat niet begrote kosten gemaakt moeten worden door krapte op de arbeidsmarkt	53	Waarschijnlijk	€ 50.000 <-> € 100.000	Proactief arbeidsmarktbeleid voeren, HR strategie
Het risico dat er niet begrote kosten worden gemaakt naar aanleiding van incidentmanagement bij (bovenregionaal) contractmanagement (ontbindingen, ingebrekestellingen, juridische procedures, faillissementen, bovenregionale gesprekken, second opinions accountant) en bij inkoop.	135	Zeer waarschijnlijk	€ 100.000 <-> € 200.000	Bij de kwartaalrapportage wordt inzicht gegeven in gemaakte juridische kosten. Daarnaast bij incidenten vooraf afspraken maken over dekking met betrokken partijen. Prominente rol voor juristen bij inkoop.
Het risico dat de tarieven van Kennispunt harder stijgen dan de prijscompensatie van OZJT	53	Waarschijnlijk	€ 50.000 <-> € 100.000	Duidelijke afspraken maken, periodiek evalueren en waar nodig aanpassingen doorvoeren
Subtotaal	383			
Egalisatiereserve Veilig Thuis Twente				
Het risico dat voldaan moet worden aan niet verzekerde verplichtingen (bijv. WW en langdurig ziekteverzuim).	105	Waarschijnlijk	€ 100.000 <-> € 200.000	Formatieplan afgestemd op structurele dekkingmiddelen, proactief ARBO beleid en periodieke analyses op ziekteverzuim.
Het risico dat niet begrote kosten worden gemaakt voor noodzakelijke vervanging en inwerken in uitvoeringsfuncties vanwege ziekte en verlof	105	Waarschijnlijk	€ 100.000 <-> € 200.000	Kort verzuimbeleid, inwerkprocedures, ondersteuning HR, mantelzorgondersteuning, duurzame inzetbaarheid, formatie afgestemd op taken en kortcyclische monitoring ziekteverzuimcijfers.
Het risico dat niet begrote kosten gemaakt moeten worden door krapte op de arbeidsmarkt.	68	Zeer waarschijnlijk	€ 50.000 <-> € 100.000	Geen directe invloed op de arbeidsmarkt. Opstellen strategische HR agenda. Aantrekkelijk werkgeverschap
Fluctuaties in aantallen meldingen en adviesvragen.	105	Waarschijnlijk	€ 100.000 <-> € 200.000	Maandelijks monitoren van aantal meldingen en adviesvragen en daarop anticiperen. Flexibiliteit creëren in de formatie.
Het risico dat er capaciteit van VTT vrijgespeeld moet worden om een bijdrage te leveren aan de door het Rijk voorziene veranderingen in de jeugdzorgketen	68	Zeer waarschijnlijk	€ 50.000 <-> € 100.000	Geen of beperkte directe invloed op wijzigingen in het beleid door het Rijk.
Subtotaal	450			
Totaal omvang risico's	2.855			

Tabel 4 Samenvattend overzicht geïnventariseerde risico's.

Samengevat komt het totaal aan beschikbare en benodigde weerstandscapaciteit (niet zijnde beklemd) neer op:

Omschrijving (bedrag in €1.000)	Verwachte beschikbare weerstandscapaciteit	Benodigde weerstandscapaciteit	Ratio
Algemene reserve	86	300	0,3
Egalisatiereserve GGD Twente	1.360	1.378	1,0
Egalisatiereserve OZJT	160	383	0,4
Egalisatiereserve Veilig Thuis Twente	255	450	0,6
Egalisatie reserve Bedrijfsvoering	398	345	1,2
Totaal	2.259	2.855	0,8

Scenario's weerstandsvermogen

Ondanks dat we een grondige aanpak hanteren voor het inschatten van risico's, blijft deze inschatting deels subjectief. Om het beeld van onze financiële weerbaarheid verder te versterken, is het relevant te laten zien hoe de weerstandsratio zich ontwikkelt indien tegenvallers zich zouden voordoen aanvullend op de ingeschatte risico's. Dit kunnen grote tegenvallers zijn. Denk daarbij aan mogelijke tegenvallers uit ontwikkelingen die in de ontwikkelingsbrief van 2025 zijn genoemd maar nog niet gekwantificeerd zijn. Maar ook aan mogelijke tegenvallers in de exploitatie of aan het versneld afschrijven van activa. Dit soort tegenvallers hebben invloed op de hiervoor gepresenteerde inzicht in de weerstandsratio. De gevolgen voor de weerstandsratio zijn hieronder opgenomen om een beeld te geven hoe volatiel de weerstandsratio is. Daarbij zijn een drietal scenario's doorgerekend:

1. Een incidentele tegenvaller van € 0,5 miljoen leidt tot een weerstandsratio van 0,6
2. Een incidentele tegenvaller van € 1 miljoen leidt tot een weerstandsratio van 0,4
3. Een incidentele tegenvaller van € 2 miljoen leidt tot een weerstandsratio van 0,1

Naar aanleiding van deze doorrekening kan geconcludeerd worden dat een grote incidentele tegenvaller nog intern opgevangen kan worden. Om dit op te vangen zou wel praktisch al het weerstandsvermogen ingezet moeten worden. Structurele tegenvallers kunnen niet opgevangen worden omdat er geen structurele ruimte is binnen de begroting. In een dergelijk scenario is bijsturing in overleg met het algemeen bestuur noodzakelijk.

Beleidsvoornemens

- We werken aan een nieuw kader voor risicomanagement en beleid. Deze wordt in 2024 vastgesteld. Hierin hebben we aandacht voor onze maatschappelijke en strategische opgaven. Een kader dat integraal risico management verder versterkt.
- Implementeren van een nieuw integraal risicomanagementsysteem. We gaan een nieuw systeem onderzoeken die risicomanagement op alle niveaus moet ondersteunen en inzicht moet geven in de mate waarin we in control zijn op de verschillende soorten risico's.

8.1.1 Financiële Kengetallen

Het BBV schrijft voor dat in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing ook een set aan verplichte financiële kengetallen wordt opgenomen.

Financiële kengetallen	Begroting 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
Netto schuldquote	-1,7%	-1,9%	-2,2%	-1,5%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen	-1,7%	-1,9%	-2,2%	-1,5%
Structurele exploitatieruimte	0%	0%	0%	0%
Solvabiliteitsratio	18,8%	17,2%	17,9%	17,7%

Netto schuldquote (-1,7%)

Deze ratio weerspiegelt het niveau van de schuldenlasten ten opzichte van de eigen middelen. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. Een laag percentage is veelal gunstig. Omdat bij leningen onzekerheid kan bestaan of ze allemaal worden terugbetaald, wordt dit kengetal zowel berekend inclusief (gecorrigeerd) als exclusief de doorgeleende gelden. Samen met de solvabiliteitsratio is de netto schuldquote het meest bepalend voor de financiële gezondheid. De netto schuldquote laat zien dat de druk van rentelasten en de aflossingen op de exploitatie erg laag is. Volgens de signaleringswaarden zit dit percentage logischerwijs in de minst risicovolle klasse (<90%). Onze organisatie is geen kapitaalintensieve organisatie. Wij hebben één langlopende geldlening, afgesloten door één van de rechtsvoorgangers van Regio Twente (rechtsvoorganger van SamenTwente). Verder zijn er ook geen kortlopende geldleningen en wordt voor financiering zowel voor de korte termijn als de lange termijn gebruik gemaakt van interne middelen. Het niet aantrekken van externe middelen is geen doel op zich. Maar het is tot op heden mogelijk geweest om te kunnen financieren vanuit het eigen vermogen.

Netto schuldquote gecorrigeerd voor uitgeleend geld (-1,7%)

Om inzicht te verkrijgen in hoeverre sprake is van doorlenen, wordt de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende gelden weergegeven. Op die manier wordt duidelijk in beeld gebracht wat het aandeel van de verstrekte leningen is en wat dit betekent voor de schuldenlast. De verwachting is immers dat deze middelen op termijn terugvloeien. De wijze waarop de netto schuldquote gecorrigeerd voor de uitgeleende gelden wordt berekend, is gelijk aan de netto schuldquote, met dien verstande dat bij de financiële activa (cf. art. 36 BBV lid b, c, d, e en f) ook alle verstrekte leningen aan verbonden partijen en andere verstrekte leningen worden opgenomen. De netto schuldquote is nu gecorrigeerd voor uitgeleend geld vanuit de verstrekte MKB-fonds kredieten. De verwachting is dat in 2025 de laatste lening wordt afgelost waardoor er geen effect meer is op de schuldquote. De netto schuldquote inclusief uitgeleend geld laat zien dat de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie nog steeds laag is.

Structurele exploitatieruimte (0%)

Dit cijfer helpt mee om te beoordelen welke structurele ruimte wij hebben om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten en structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Onze begroting wordt ieder jaar sluitend opgesteld. Er is daarom geen sprake van structurele ruimte in de exploitatie. Bovenstaand figuur laat zien dat de structurele exploitatieruimte nihil is. Hieruit blijkt dat meerjarig de structurele lasten gedekt worden door de structurele baten, of door onttrekkingen uit reserves.

Solvabiliteit (18,8%)

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin SamenTwente in staat is aan de financiële verplichtingen te voldoen. Onder de solvabiliteitsratio wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het balanstotaal. Onder het eigen vermogen verstaan we de algemene reserve en de overige bestemmingsreserves en het resultaat uit het overzicht baten en lasten. Met het kengetal solvabiliteit wordt beoordeeld in hoeverre het bezit op de linkerzijde van de balans schuldenvrij is. Een veilige marge van de solvabiliteit is volgens de signaleringswaarden een percentage tussen 20% - 50%. Ons ratio zit net onder de veilige marges.

Beoordeling onderlinge verhouding kengetallen

Een afzonderlijk kengetal zegt weinig over hoe de financiële positie moet worden beoordeeld. De kengetallen zullen daarom altijd in samenhang moeten worden gezien. Daarnaast zegt een momentopname van een kengetal ook nog niet zo heel veel, maar voor de beoordeling is het vooral van belang om de trendmatige ontwikkeling te volgen. Daarom wordt inzicht gegeven in de meerjarige kengetallen. Van alle kengetallen zijn voor ons de solvabiliteitsratio en de netto schuldquote de meest bepalende voor de financiële gezondheid van de organisatie. De solvabiliteit is redelijk goed. De netto schuldquote is laag en dit geeft aan dat de organisatie goed in staat is om zijn schulden te kunnen betalen.

(de schuldenlast in relatie tot de baten is erg laag). De structurele exploitatieruimte laat zien dat de baten en lasten structureel in evenwicht zijn. Maar mocht dit evenwicht tijdelijk verstoord raken dan blijkt uit de solvabiliteitsratio dat de organisatie dit tijdelijk (beperkt) zelf kan opvangen.

8.2 Onderhoud kapitaalgoederen

Wij streven ernaar om de onderhoudstoestand van al onze kapitaalgoederen optimaal te houden. Hierbij gaat het vooral om onderhoud aan:

- Gebouwen (incl. meubilair en inrichting)
- Hard- en software
- Medische apparatuur

Gebouwen

Onze organisatie heeft geen gebouwen in eigendom. De hoofdvestiging in Enschede (Twentehuis) en de nevenvestigingen van de JGZ (consultatiebureaus) worden gehuurd. Met betrekking tot onderhoud zijn met de eigenaren van de panden afspraken gemaakt en komen voor rekening van de verhuurders. De kwaliteit van de gebouwen die we huren werkt stimulerend voor het primaire proces. Daarom investeren wij zelf periodiek in meubilair en de inrichting. Dit geldt zowel voor het Twentehuis als onze nevenlocaties (consultatiebureaus). De afschrijvingskosten van het Twentehuis inclusief de kantine zijn geraamd op € 256.000. Afschrijvingskosten van de consultatiebureaus zijn geraamd op € 105.000.

Hard- en software

Voor het onderhoud aan hard- en software wordt geen voorziening gevormd, maar worden de kosten in de exploitatie genomen. De bedrijfsmiddelen worden regelmatig vervangen en hiervoor zijn afschrijvingskosten geraamd. In 2025 is hiervoor een bedrag geraamd van € 372.000.

Medische apparatuur

Voor onderhoud van de medische apparatuur van de jeugdgezondheid en algemene gezondheidszorg zijn onderhoudscontracten afgesloten. Voor vervanging zijn afschrijvingskosten geraamd van ongeveer € 51.000 in 2025.

8.3 Bedrijfsvoering

Als ambtelijke organisatie streven we naar de beste dienstverlening voor de Twentse inwoners. Om dit te realiseren is een effectieve en efficiënte bedrijfsvoering cruciaal. De beleidsinhoudelijke ambities en indicatoren voor Bedrijfsvoering zijn opgenomen onder programma Bestuur & Ondersteuning.

Formatie 2025	Fte
GGD Twente	235
OZJT	19
Veilig Thuis Twente	62
Bestuur & Ondersteuning	72
Totaal	388

8.3.1 Rechtmatigheidsverantwoording

In de jaarrekening van 2023 heeft het dagelijks bestuur voor het eerst een rechtmatigheidsverantwoording afgegeven. Dit is een belangrijke ontwikkeling die we al enige tijd hebben voorbereid. Met het algemeen bestuur en de auditcommissie is afgesproken dat we in 2024 de bestuurlijke uitgangspunten (zoals de rapporterings- en verantwoordingsgrens en ambitieniveau) gaan evalueren. Dit zal waarschijnlijk impact hebben op de uitvoering in 2025.

8.3.2 Versterking informatiebeveiliging, -management en privacy

Zoals u in de paragraaf Begroting in één oogopslag heeft kunnen lezen hebben wij een plan van aanpak opgesteld met ambities en acties die we in de periode 2025-2028 willen realiseren op het gebied van informatiebeveiliging, -management en privacy. Cruciaal hiervoor is dat de extra geldvraag van € 1,23 miljoen definitief wordt goedgekeurd.

Ambitie 2025-2028

SamenTwente heeft de ambitie om de informatieveiligheid structureel naar een hoger niveau te brengen. Als de randvoorwaarden door implementatie van de BIO (Baseline Informatiebeveiliging Overheid) en de NEN7510 op orde zijn, verhoogt dit de digitale weerbaarheid van SamenTwente. Daarbij helpt deze inzet het management en bestuur bij het nemen van zijn verantwoordelijkheid en het uitvoering geven aan informatiebeveiliging. Voldoen aan de NEN7510 is al wettelijk verplicht; voldoen aan de BIO2.0 wordt wettelijk verplicht (implementatie van de NIS2-richtlijn in de Wet Bescherming Netwerk- en InformatieSystemen, Wbni). De Wbni zal ook voor het bestuur van SamenTwente grote gevolgen hebben. Zo wordt het bestuur verplicht zich te scholen inzake cyberbeveiliging (weerbaarheid) en aansprakelijk indien het onvoldoende maatregelen voor informatie- en systeembeveiliging neemt. Hierop zal ook toezicht gaan plaatsvinden en kan de toezichthouder boetes opleggen.

I-Visie

De ambities en opgaven van SamenTwente raken inmiddels altijd aan ICT en/of data. Met het groeiende belang van ICT en data ontstaan organisatorische kansen en nemen de risico's rond thema's als Informatiebeveiliging en Privacy toe. Daarom is het nodig om een heldere visie op informatievoorziening te hebben: een I-visie. Deze I-visie helpt doelen en ambities te realiseren op een digitale, toekomstgerichte en tegelijkertijd verantwoorde en veilige manier. Met deze I-visie is er regie in de snel veranderende en kansrijke wereld van informatievoorziening.

Met de I-Visie en de daaronder liggende beleidsplannen op het gebied van Informatie Management- en Beveiliging en Privacy is er focus op de volgende speerpunten:

- Voldoen aan wetgeving en normen voor informatiebeveiliging en privacy (AVG, BIO, NEN7510).
- Procesoptimalisatie- en automatisering.
- Vernieuwen (informatie-gedreven werken en robotisering).
- Borgen van privacy-beginselen zoals rechtmatigheid, behoorlijkheid en transparantie.
- Juiste en continue afstemming tussen (informatie) behoeftes vanuit de organisatie en IT-dienstverlening.

Realisatie ambitie en visie

Om tot een realisatie van de visie en ambitie te komen, zullen er keuzes moeten worden gemaakt. De beschikbare structurele formatie in de komende jaren zal mede bepalen wat daarin realistisch zal zijn. En ook welke risico's worden geaccepteerd. Om tot het realiseren van de visie en ambitie te komen zullen er drie hoofdthema's worden onderscheiden: informatiemanagement, informatiebeveiliging en privacy. Van onderuit zullen deze thema's worden benaderd en opgebouwd om de weerbaarheid te verhogen en de kwetsbaarheid te verminderen.

Informatiemanagement

Binnen dit thema zal allereerst een architectuur raamwerk moeten worden ontworpen om aan de hand van dit raamwerk te kunnen anticiperen op de veranderende omstandigheden, zoals bijvoorbeeld wet- en regelgeving. Onderwerpen die daarin ingeregeld moeten worden:

- Harmoniseren werkprocessen en applicatierationalisatie.
- Portfoliomanagement.
- Referentiemodel Informatiemanagement ten behoeve van integratie business en IT.

- Robuust- en wendbare infrastructuur.
- Informatie gestuurd werken met KPI sturing.

Informatiebeveiliging

Binnen dit thema zal de focus worden gericht op het inrichten van een Information Security Management System (ISMS) ten behoeve van de governance en compliance van SamenTwente. Daarvoor moeten de volgende activiteiten worden ondernomen:

1. Opstellen van een beleidsraamwerk voor informatiebeveiliging.
2. Vaststellen Proces en Informatieclassificatie.
3. Veilige bedrijfsvoering en Veilige architectuur.
4. Risicomanagement middels de plan-do-check-act cycle: het afwegen van de organisatiebelangen tegen relevante dreigingen.
5. Bedrijfscontinuïteit, weerstandsvermogen en vermogen tot herstel.
6. Training en bewustwording.
7. Rapportage middels meetgegevens (metrics).

Privacy

Binnen dit thema zal de focus worden gericht op de governance en compliance van SamenTwente. Daarvoor moeten de volgende activiteiten worden ondernomen:

- Uitwerken privacy beleid in richtlijnen en procedures.
- Implementeren procedures en versterken proceseigenaarschap.
- Verhogen privacy-bewustzijn (awareness) medewerkers.
- Actualiseren verwerkingsregister en inhaalslag DPIA's maken.
- Inrichten van een Privacy-Informatie Management System (PIMS) voor het bijhouden van de registers datalekken en rechten betrokkene en voor de verwerkingsregisters, DPIA's, verwerkingsovereenkomsten en privacy-verklaringen.
- Inrichten risicobeheer en rapportages.

Samenwerking in Twente en landelijk

SamenTwente is van mening dat thema's als informatieveiligheid en privacy niet meer alleen op het niveau van een individuele gemeenschappelijke regeling of gemeente opgepakt kunnen worden. Daarom willen wij optrekken met andere Twentse gemeenten en gemeenschappelijke regelingen. In de regio wordt onder andere samengewerkt in het Platform Directeuren Bedrijfsvoering. Vanuit dat Platform neemt SamenTwente met andere Gemeenschappelijke Regelingen (GR'en) ook het initiatief om het thema informatiebeveiliging op de regionale agenda te krijgen. Een andere mooie en succesvolle samenwerking in de regio is het IT Platform Twente. SamenTwente neemt daarin actief deel en heeft zitting in de stuurgroep. Daar waar mogelijk sluit SamenTwente vanuit dit platform aan bij de regionale samenwerking. Wat de samenwerking voor de aangesloten GR'en wel uitdagend maakt, is dat bij een forse investering een GR eerst naar het algemeen bestuur moet en daarna naar de gemeenteraden voor een zienswijze procedure, om deel te kunnen nemen aan een door de gemeenten ambtelijk voorgestelde samenwerking. Dit is een gevolg van de financieringssystematiek rondom GR'en.

Landelijke samenwerking

Ook landelijk wordt continu proactief de samenwerking gezocht. Bijvoorbeeld in de landelijke koepels van VTT en met name GGD organisaties.

8.4 Openbaarheidsparagraaf

De openbaarheidsparagraaf is een nieuwe verplichte paragraaf die voortkomt uit artikel 3.5 van de Wet open overheid (Woo). De wet is bedoeld om bestuursorganen transparanter te maken en zo het belang van openbaarheid van publieke informatie beter te dienen. Om tot deze transparantie te komen dient informatie beter vindbaar en uitwisselbaar te worden.

In onderstaande paragrafen wordt op drie thema's (actieve openbaarmaking, passieve openbaarmaking en de verbetering van de informatiehuishouding) toegelicht welke beleidsvoornemens er zijn voor 2025 om de transparantie te bevorderen.

Actieve openbaarmaking

Onder actieve openbaarmaking verstaan we de activiteiten die ondernomen zijn om informatie uit eigen beweging openbaar te maken voor de samenleving. In 2025 bestaan hiervoor de volgende beleidsvoornemens:

- Inventarisatie van documenten: per afdeling en team inventariseren welke stukken gepubliceerd moeten worden.
- Werkproces inregelen: om te zorgen dat publicaties actueel blijven, moet dit als permanent proces in de organisatie geborgd worden. Er moet dus een proces worden ingeregeld om (per team) te openbaren stukken bij te houden en mogelijk te automatiseren.

Passieve openbaarmaking

Onder passieve openbaarmaking verstaan we het openbaar maken van informatie naar aanleiding van een Woo-verzoek.

- Afhandeling Woo-verzoeken: mogelijk zoek & vind-tool inregelen op het zaakstelsel.
- Mogelijk nieuwe aanbesteding anonimiseringssoftware vereist.

Herinrichting digitale informatiehuishouding (duurzaam toegankelijk)

Het herinrichten van de informatiehuishouding heeft tot doel ook de digitale documenten duurzaam toegankelijk te maken om – ook op termijn – aan de openbaarheidseisen te kunnen voldoen.

- De laatste punten uit de Woo-nulmeting realiseren.
- Implementeren van beleidsstukken opgesteld in vervolg op de Woo-nulmeting.

8.5 Verbonden partijen

Deze paragraaf geeft inzicht in ‘derde rechtspersonen’ waarmee wij een bestuurlijke **en** financiële band hebben. Deze band is er door participatie in een vennootschap of deelneming in een stichting. Met een bestuurlijk belang wordt bedoeld een zetel in het bestuur van een deelneming of stemrecht. Met een financieel belang wordt bedoeld dat wij middelen ter beschikking hebben gesteld en die zullen verliezen bij faillissement van de verbonden partij en/of als financiële problemen bij de verbonden partij op ons kunnen worden verhaald. Van een financieel belang is ook sprake als wij bij liquidatie van een derde rechtspersoon middelen uitgekeerd kunnen krijgen.

Belangrijkste ontwikkelingen

Het algemeen bestuur heeft in november 2022 besloten om te stoppen met de ontwikkeling van het GGiD. Voor het exploiteren van deze investering heeft GGD Twente samen met de GGD'en Utrecht en Hollands Noorden een coöperatie opgericht. Omdat de ontwikkeling van het GGiD is gestopt, is onze verwachting dat er vanaf 2024 geen sprake zal zijn van een financieel belang. De coöperatie zal ook opgeheven worden en daarom is onze verwachting dat vanaf 2025 dit geen verbonden partij meer is.

GGD GHOR Nederland statutair gevestigd te Utrecht		Informatie
1.	Doelstelling en openbaar belang	GGD GHOR Nederland is de koepelorganisatie van de GGD'en en de GHOR-bureaus. Vanuit GGD GHOR Nederland wordt, voor en in samenspraak met de GGD'en, de lobby en belangenbehartiging voor de GGD'en gedaan richting politiek en stakeholders. Daarnaast voert GGD GHOR Nederland projecten uit, die vanuit efficiency oogpunt centraal moeten worden uitgevoerd en die randvoorwaarden en producten opleveren waarmee de GGD'en hun werkzaamheden kunnen verrichten. In het BBV is opgenomen dat per verantwoorde verbonden partij de omvang van het eigen en vreemd vermogen aan het begin en aan het eind van het begrotingsjaar wordt verantwoord. In de begroting van deze verbonden partij zijn deze gegevens niet opgenomen.
2.	Bestuurlijk belang	Het hoogste orgaan van GGD GHOR Nederland is de Raad van DPG'en. Hierin worden de 25 GGD'en en GHOR-bureaus vertegenwoordigd door hun Directeur Publieke Gezondheid (DPG). Het dagelijks bestuur bestaat uit 4 leden van het algemeen bestuur.
3.	Financieel belang	Jaarlijks wordt een contributie betaald aan GGD GHOR Nederland gebaseerd op een bijdrage per inwoner. Er is geen prognose bekend over het eigen vermogen aan het begin en einde van boekjaar 2025.
4.	Risico's	Een beperkte mate van beïnvloedbaarheid in de bedrijfsvoering is mogelijk via de afvaardiging van de Directeur Publieke Gezondheid in zowel de vergadering van DPG-en als het presidium. De financiële bijdrage is jaarlijks geraamd, waardoor het financiële risico ook laag is. Aangezien zowel het bestuurlijke risico als het financiële risico laag is, is de totale risico score ook laag.

8.6 Financiering

De uitvoering van programma's wordt mede ondersteund door de financieringsfunctie. Deze functie voorziet in de financieringsbehoefte bij de uitvoering van beleidstaken, door het zo nodig aantrekken van externe financieringsmiddelen, dan wel het beheren en uitzetten van gelden die daarvoor niet direct nodig zijn. Het beleid omtrent de treasuryfunctie is vastgelegd in het door het algemeen bestuur vastgestelde [treasurystatuut](#).

Inzicht in rentelasten, renteresultaat en toerekening van rente

Onderstaande tabel geeft voor het begrotingsjaar 2025 inzicht in de rentelasten, rentebaten en de toerekening van de omslagrente.

Schema rentetoerekening 2025 (bedragen x € 1.000)		Bedrag
a.	Externe rentelast langlopende lening	42
b.	Externe rente baten IST geldleningen	0
	Saldo rentelasten en rentebaten (a-b)	42
	Aan taakvelden toe te rekenen rente	42
d1.	Rente over eigen vermogen	0
d2.	Rente over voorzieningen	0
	Totaal geraamde aan taakvelden toe te rekenen rente	42
e.	Aan taakvelden toe te rekenen rente (renteomslag %)	1,2%
	Toe te rekenen rente aan taakvelden (in €)	42
f.	Verwacht renteresultaat op taakveld treasury	0

Tabel 5 Renteschema

Berekening voor-gecalculeerde omslagpercentage 2025 (bedragen x € 1.000)	Bedrag
Boekwaarde materiële vaste activa begin 2024	3.221
Verwachte vervangingsinvesteringen 2024	592
Verwachte afschrijvingen 2024	392
Verwachte boekwaarde materiële vaste activa begin 2025 (A)	3.422
Toe te rekenen rente (B)	42
Voor gecalculeerde omslagpercentage 2025 (B/A)	1,2%

Tabel 6 Renteomslagpercentage

De uitvoering van het financieringsbeleid vindt plaats binnen de kaders zoals gesteld in de Wet Financiering Decentrale Overheden (Wet FIDO). Om vooral de financieringsrisico's te beperken is in de Wet FIDO een tweetal instrumenten opgenomen, te weten de **rente risiconorm** en de **kasgeldlimiet**. Door de bepalingen van de Wet FIDO worden gemeenschappelijke regelingen verplicht alle geldelijke overschotten bij het Ministerie van Financiën te beleggen (**schatkistbankieren**).

Renterisiconorm

De rente risiconorm bepaalt dat jaarlijks maximaal 20% van het begrotingstotaal onderhevig mag zijn aan renteherziening en herfinanciering. Hiermee is een maximumgrens gesteld aan het renterisico op de langlopende lening portefeuille. Van renteherziening is sprake als in de leningsovereenkomst is bepaald dat de rente gedurende de looptijd in een bepaald jaar zal worden aangepast. Herfinanciering is het aangaan van een nieuwe lening om de oude af te lossen. De rente risiconorm beperkt dus de aflossingen op de bestaande leningenportefeuille. In onderstaande tabel is de renterisiconorm uiteengezet.

Nr	Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Begroting 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
1	Begrotingstotaal (excl. mutaties reserves)	62.836	65.532	62.894	65.041
2	Rente risiconorm (20% van 1)	12.567	13.106	12.579	13.008
3	Renteherziening	-	-	-	-
4	Aflossing	188	197	208	218
5	Rente risico (3+4)	188	197	208	218
6	Ruimte onder renterisiconorm (2-5)	12.380	12.909	12.371	12.790

Tabel 7 Renterisiconorm

Omdat wij slechts één langlopende geldlening hebben is het risico op renteaanpassing nihil.

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet is in de wet FIDO opgenomen om de directe gevolgen van een snelle rentestijging te beperken. De kasgeldlimiet bepaalt dat gemeenschappelijke regelingen hun financieringsbehoefte voor slechts een beperkt bedrag met kortlopend vreemd vermogen mogen financieren. De norm is in de wet gesteld op 8,2% van het begrotingstotaal aan lasten (excl. de stortingen in de reserves). Het percentage wordt berekend als een kwartaalgemiddelde.

Nr	Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Begroting 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
1	Begrotingstotaal (excl. mutaties reserves)	62.836	65.532	62.894	65.041
2	Vastgesteld percentage	8,2%	8,2%	8,2%	8,2%
3	Kasgeldlimiet (1x2)	5.153	5.374	5.157	5.333

Schatkistbankieren

Uit oogpunt van doelmatigheid is in de Wet FIDO een drempelbedrag opgenomen. Hiermee kan een bepaald bedrag buiten de schatkist worden gehouden. Dit drempelbedrag is bepaald op 2,2% van het begrotingstotaal voor wijziging. Voor SamenTwente komt dit in 2025 neer op € 1,38 miljoen.

Liquiditeitsplanning en financieringsbehoefte

Door het beperkte aantal en omvang van de investeringen ontstaan bij onze organisatie slechts geringe schommelingen in de financieringsbehoefte. De exploitatie uitgaven zijn min of meer gelijkmatig verdeeld over het jaar. Dit geldt voor een normale going-concern situatie. Voor de baten wordt de liquiditeitspositie met name bepaald door de gemeentelijke bijdragen. Deze wordt per kwartaal vooraf in rekening gebracht. Vervangingsinvesteringen worden in beginsel gedekt vanuit de vrijvallende afschrijvingslasten. Deze investeringen financieren wij vanuit de overtollige liquide middelen. Hiervoor worden in beginsel geen leningen aangetrokken. We hanteren het principe van totaalfinanciering. De organisatie wordt bij financieringsbehoefte beschouwd als één geheel. Hiermee worden de rentekosten geminimaliseerd en de risico's hiervan beperkt. Indien het toch noodzakelijk is om extern financiering aan te trekken, is het uitgangspunt hierbij dat de reguliere exploitatie uitgaven gedekt horen te worden uit de lopende

banksaldi. Voor lopende terugkerende uitgaven zoals lonen en onderhoudskosten wordt dus niet geleend. Leningen zullen aangetrokken worden voor de financiering van de investeringen (die geactiveerd worden). Hieruit vloeit dan ook voort dat de omvang van de leningenportefeuille in basis niet groter zal zijn dan de totale omvang van de materiële vaste activa op de balans (de gouden regel). Nieuwe leningen worden afgestemd op de bestaande financiële positie en de liquiditeitsplanning.

9 Financiële begroting

9.1 Overzicht van baten en lasten 2025

Overzicht van baten en lasten									
Bedragen X € 1.000	Realisatie 2023			Begroting na wijziging 2024			Begroting 2025		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
Programma's excl. overhead									
GGD Twente	17.483	34.547	17.064-	6.416	25.416	19.000-	6.013	26.750	20.737-
OZJT	1.301	3.644	2.343-	1.303	3.741	2.438-	1.480	3.921	2.441-
Veilig Thuis Twente	3.093	5.887	2.794-	2.736	5.236	2.500-	3.278	6.061	2.783-
Bestuur & Ondersteuning	201	382	181-	232	465	233-	244	601	356-
Veranderopdracht	71	151	79-	-	-	-	-	-	-
Coalition of the willing (CoW)	3.273	3.013	261	2.578	2.229	350	8.396	7.972	424
Subtotaal programma's excl. overhead	25.423	47.623	22.200-	13.265	37.087	23.822-	19.411	45.305	25.894-
Overhead	6.088	19.482	13.394-	1.728	15.715	13.988-	1.288	17.576	16.288-
Totaal programma's incl. overhead	31.511	67.106	35.595-	14.993	52.802	37.809-	20.699	62.881	42.182-
Treasury	491	8.100	7.610-	19	19	-	0	-	0
Gemeentelijke bijdrage	34.482	-	34.482	37.764	-	37.764	42.137	-	42.137
Totaal algemene dekkingsmiddelen	34.973	8.100	26.872	37.783	19	37.764	42.137	-	42.137
Totaal saldo van baten en lasten	66.484	75.206	8.722-	52.776	52.821	45-	62.836	62.881	45-
Mutaties reserves									
GGD Twente	198	-	198	-	-	-	-	-	-
OZJT	318	-	318	-	-	-	-	-	-
Veilig Thuis Twente	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Bestuur & Ondersteuning	36	-	36	45	-	45	45	-	45
Veranderopdracht	8.322	0	8.322	-	-	-	-	-	-
Coalition of the willing	116	-	116	-	-	-	-	-	-
Totaal mutaties reserves	8.990	0	8.990	45	-	45	45	-	45
Resultaat	75.474	75.206	268	52.821	52.821	-	62.881	62.881	-

Tabel 8 Overzicht van baten en lasten

Meerjarenbegroting

Overzicht van baten en lasten												
Bedragen X € 1.000	Begroting 2025			Meerjarenraming 2026			Meerjarenraming 2027			Meerjarenraming 2028		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
Programma's												
GGD Twente	6.013	26.750	20.737-	6.179	27.956	21.777-	6.353	28.509	22.156-	6.515	29.518	23.003-
OZJT	1.480	3.921	2.441-	1.483	4.085	2.601-	1.487	4.216	2.729-	1.490	4.337	2.847-
Veilig Thuis Twente	3.278	6.061	2.783-	3.444	6.438	2.994-	3.609	6.736	3.127-	3.761	7.010	3.250-
Bestuur en ondersteuning	244	601	356-	260	623	363-	273	603	330-	284	623	339-
Veranderopdracht	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Coalition of the willing (CoW)	8.396	7.972	424	8.378	7.954	424	4.025	3.601	424	4.074	3.650	424
Subtotaal programma's	19.411	45.305	25.894-	19.744	47.055	27.312-	15.746	43.665	27.918-	16.124	45.138	29.015-
Overhead	1.288	17.576	16.288-	1.326	18.518	17.192-	1.377	19.229	17.852-	1.424	19.903	18.479-
Subtotaal programma's incl. overhead	20.699	62.881	42.182-	21.070	65.573	44.503-	17.123	62.894	45.770-	17.548	65.041	47.494-
Algemene dekkingsmiddelen												
Treasury	0	-	0	0	-	0	0	-	0	0	-	0
Gemeentelijke bijdrage	42.137	-	42.137	44.462	-	44.462	45.770	-	45.770	47.494	-	47.494
Subtotaal algemene dekkingsmiddelen	42.137	-	42.137	44.462	-	44.462	45.770	-	45.770	47.494	-	47.494
Saldo baten en lasten	62.836	62.881	45-	65.532	65.573	41-	62.894	62.894	0	65.041	65.041	0
Mutaties reserves												
Mutaties	45	-	45	41	-	41	-	-	-	-	-	-
Saldo van mutaties reserves	45	-	45	41	-	41	-	-	-	-	-	-
Resultaat	62.881	62.881	0	65.573	65.573	0	62.894	62.894	0	65.041	65.041	0

9.2 Toelichting op het overzicht van baten en lasten

9.2.1 Uitgangspunten van de financiële begroting

De begrotingskaders zijn in 2020 door de gemeenten via het portefeuilleberaad Middelen opnieuw herijkt. SamenTwente voert deze uitgangspunten jaarlijks door in de begroting. De (geactualiseerde) begroting van het lopende begrotingsjaar vormt in eerste aanleg het financiële kader voor de begroting van het komende begrotingsjaar.

Loon- en prijscompensatie 2025

Grondslag voor de loonsom

Dit betreft max-1 van de functieschaal. Voor beschikbare vacatures wordt de max-2 regel als grondslag genomen.

Looncompensatie

Voor de looncompensatie wordt conform de uitgangspunten van de Twentse gemeenten de actuele werkelijke salarisstaat inclusief sociale lasten als basis gehanteerd. Ook de geldende cao maakt hier onderdeel van uit. De cao 2024 is volledig doorgevoerd. Conform uitgangspunten van de gemeenten beginnen we voor de loonindexering voor het nieuwe begrotingsjaar door uit te gaan van de meest recente werkelijke loonsommen. Dit is de loonsomentabel (salarisstaat) per 31-12-2023. Om de salarisstaat van 2025 in te schatten verhogen we salarisstaat van 31-12-2023 eerst met 6% voor de uitkomsten van de cao 2024 en dit bedrag wordt vervolgens verhoogd met 5,30% voor 2025 op basis van de CMEV 2024 (Macro Economische Verkenning van het CPB). Totale stijgen van de kosten bedraagt dan **11,30%**. De ontwikkeling van het budget is niet gelijk aan dit percentage.

In de begroting van 2024 werd rekening gehouden met een looncompensatie percentage van 10% (8% voor 2023 + 2% voor 2024). De werkelijke stijging bedraagt bij ons 12,02% (6,02% voor 2023 + 6% voor 2024). Het verwerken van de cao 2024 leidt in de begroting van 2025 tot een stijging van 2,02% (12,02%-10%) ten opzichte van de begroting 2024 en hier komt dan nog de raming van 2025 van 5,3% bij. Totaal stijgt het salarisbudget in 2025 ten opzichte van de begroting 2024 met **7,3%**.

De looncompensatie blijft een inschatting omdat het onbekend is hoe de cao 2025 eruit ziet. De afgesproken beleidslijn met het algemeen bestuur in deze is dat een verschil op de loonsom (overschot of tekort) separaat met de gemeenten wordt vereffend via de tussentijdse rapportage (Berap) of via de jaarstukken. Zodra de werkelijke effecten bekend zijn, zullen we deze opnemen in onze tussentijdse rapportages.

Prijscompensatie

Voor de prijscompensatie wordt uitgegaan van de IMOC (netto materiële overheidsconsumpties) met correcties van de indices over de jaren t-3, t-2 en t-1. Voor 2022 bedroeg de index 7,7%, voor 2022 werd uitgegaan van 7,8% en derhalve een bijstelling van **-/- 0,1%**. Voor 2023 bedroeg de index 4,8%, er werd vanuit gegaan van 5,9% en derhalve een bijstelling van **-/- 1,1%**. Voor 2024 bedroeg de index 3,5% maar er werd uit gegaan van 2,46, dit levert een bijstelling op van **1,1%**. Voor 2025 wordt uitgegaan van **2,0%**. Voor de begroting van 2025 worden de prijzen daarom geïndexeerd met per saldo **-/- 0,1%** aan nacalculaties en dit levert een prijsindex percentage op van **1,9%**.

Uitgangspunten meerjarenraming 2026-2028

Bij de opstelling van de meerjarenraming gaan we uit van de loon- en prijsontwikkeling meerjarig geraamd door het CPB in verzamelde bijlagen van de MEV:

Jaar	Prijscompensatie in %	Looncompensatie in %
2026	2,00	4,70
2027	2,00	4,80
2028	2,00	4,20

Het aantal inwoners/jeugdigen is voor de jaren 2026 t/m 2028 gefixeerd op het aantal inwoners/jeugdigen opgenomen in de voorliggende begroting.

Vervangingsinvesteringen

De investeringsruimte blijft op peil door de kapitaaluitgaven die in de begroting zijn afgeschreven, op te voeren als vervangingsinvesteringen. Deze investeringen worden ook gecorrigeerd voor inflatie. Hierbij geldt eveneens het herrekkende IMOC-cijfer van het CPB (1,9%).

Weerstandsvermogen/reserves en voorzieningen

Er wordt weerstandsvermogen aangehouden zodat de organisatie zelf in staat is om risico's op te vangen. Een kwalitatieve risicoanalyse is de basis voor deze buffers. Onze gemeenschappelijke regeling beschikt over een nota reserves en voorzieningen die de basis vormt voor ons weerstandsvermogen, maar ook regels bevat hoe wij omgaan met reserveringen en voorzieningen.

Onvoorziene uitgaven

Conform besluit van het algemeen bestuur wordt voor post onvoorzien € 45.000 als last geraamd met een even hoge onttrekking uit de algemene reserve ter dekking. De algemene reserve is bij de vaststelling van de jaarstukken 2023 gevuld met € 131.000. De onttrekking uit de algemene reserve voor onvoorzien is voor de jaren 2024 en 2025 geraamd op € 45.000. Voor 2026 is dit geraamd op € 41.000 vanaf 2027 geraamd op € 0 in verband met onvoldoende middelen in de algemene reserve.

Tariefstukken

Voor taken, die niet via de algemene bijdrage van gemeenten worden bekostigd, gelden tarieven die alle bedrijfskosten moeten afdekken. Deze tarieven, gerelateerd aan een reëel te verwachten omzet, dienen tenminste een kostendekkend exploitatieresultaat op te leveren. Dit sluit aan bij de wet Markt en Overheid. In de risicoparaagraaf zijn risico's benoemd voor de tariefstukken. In de begroting wordt deze verwachte omzet geïndexeerd met een gewogen gemiddelde van de gehanteerde loon- en prijscompensatie percentages (respectievelijk 75% en 25%). Hiermee wordt voorkomen dat de stijging van de lonen en prijzen volledig op de Twentse gemeenten wordt verhaald.

Samenwerking in 'Coalition of the Willing' verband

De coalitions of the willing activiteiten hebben geen invloed op de gemeentelijke bijdrage, omdat de kosten tussen de deelnemende partijen op basis van onderlinge afspraken worden verrekend.

Bijdrage per gemeente

De gemeentelijke bijdrage 2025 (excl. de bijdrage jeugdgezondheidszorg) wordt verdeeld over de gemeenten op basis van de inwoneraantallen (in % van totaal) per 1 januari 2024 (eigen opgave gemeenten) en de bijdrage voor de jeugdgezondheidszorg op basis van het aantal jeugdigen 0-18 (in % van totaal) per 1 januari 2023 (cijfers CBS). Volgens het BBV is het niet toegestaan om de gemeentelijke bijdrage voor overhead op te halen via taakveld overhead (voor zover het geen overhead activiteiten betreft). Hierdoor verantwoordt wij sinds 2018 de bijdragen voor overhead onder de baten bij de

taakvelden niet zijnde overhead, door taakveld overhead te verdelen over de overige taakvelden. Deze verdeling vindt extracomptabel plaats op basis van lastenomvang van de directe taakvelden.

Euregio

Vanuit de overgang van Regio Twente heeft SamenTwente twee medewerkers voor rekening van Euregio in dienst. Zij verrichten hun werkzaamheden volledig ten behoeve van deze organisatie. Alle kosten van deze medewerkers, worden net zoals onder Regio Twente, in rekening gebracht bij Euregio. Mocht er voor deze medewerkers geen werk meer zijn, ontstaat er bij ons als werkgever de verplichting om een werkloosheidsuitkering (met een bovenwettelijke regeling) te betalen. Deze verplichting wordt volledig ten laste gebracht van Euregio. Indien onverhoopt wegens ontoereikende financiële middelen Euregio niet aan deze verplichting kan voldoen, worden deze naar rato van het inwoneraantal verdeeld over de Nederlandse Euregio lidgemeenten. Dit is in overeenstemming met artikel 3 lid 1 van de Overeenkomst tussen Regio Twente en Regio Achterhoek inzake garantstelling financiële verplichtingen Euregio.

Invulling taakstellingen

Bij bestuursrapportage van 2023 hebben wij het algemeen bestuur geïnformeerd dat er nog een taakstelling structureel ingevuld moet worden vanuit de veranderopdracht Regio Twente. Deze bedraagt per 2025 structureel € 88.000. Dit heeft te maken met het vertrek van de provincie Overijssel en de Twente Board uit het Twentehuis. Onze verwachting is dat we gaan groeien in het aantal medewerkers door structurele versterking van infectieziektebestrijding en dat hiervoor ook huisvesting georganiseerd moet worden. We verwachten de taakstelling dan hiermee te kunnen invullen door huisvesting hiervoor te organiseren in het Twentehuis. Veilig Thuis Twente heeft vanaf de samenvoeging vanuit Jeugdbescherming Overijssel (Jbov) naar Regio Twente nog een in te vullen taakstelling in 2025 van ongeveer € 52.000. De mogelijke wijze van invulling hiervan wordt opgenomen in onze tussentijdse rapportages.

9.2.2 Structurele reserveringen

Voor het jaar 2024 zijn geen structurele reserveringen geraamd. Voor post onvoorzien is incidenteel (alleen 2025 en 2026) een onttrekking uit de algemene reserve geraamd van respectievelijk € 45.000 en € 41.000.

9.2.3 Specificatie stijging gemeentelijke bijdrage 2025 t.o.v. 2024

Gemeentelijke bijdrage programmabegroting 2024 voor wijziging		37.764
Begrotingswijziging 2024 : Maternale kinkhoest vaccinaties	152	
Totale gemeentelijke bijdrage programmabegroting 2024 na wijziging		37.916

Gemeentelijke bijdrage programmabegroting 2025		42.137
Stijging van bijdrage 2025 t.o.v. 2024 na wijziging	4.221	

Specificatie stijging gemeentelijke bijdrage	Stijging	Daling
Stijging salarissen en werkgeverslasten i.v.m. actualisatie salaristabel	662	
Looncompensatie 2025 (5,3%)	1.747	
Stijgende baten van derden (tarieftaken etc.)		387
<i>Subtotaal looncompensatie:</i>	<i>2.022</i>	
Prijscompensatie (1,9%)	288	
Stijgende baten van derden (tarieftaken etc.)		23
<i>Subtotaal prijscompensatie:</i>	<i>265</i>	
Uitbreiding informatiebeveiliging en privacy	1.231	
Subtotaal structurele stijgingen:	3.518	
Versterken van meldpunt Woningvervuiling	95	
Versterken van de inzet van milieu en gezondheid, gezonde leefomgeving	134	
Forensische Geneeskunde	474	
Subtotaal incidentele stijgingen:	703	
Per saldo stijging gemeentelijke bijdrage 2025	4.221	

Tabel 9 verklaring stijging gemeentelijke bijdrage

Voor een toelichting op de stijging van de gemeentelijke bijdrage verwijzen wij u naar hoofdstuk [de Begroting in één oogopslag](#).

9.2.4 Overzicht van geraamde incidentele baten en lasten

Voor de periode 2025 tot en met 2028 zijn de onderstaande incidentele baten en lasten geraamd.

Programma (Bedragen x € 1.000)	2025		2026		2027		2028	
	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten
GGD Twente:								
Forensische dienstverlening	474	474	491	491	-	-	-	-
Milieu & Gezondheid	134	134	-	-	-	-	-	-
Meldpunt woningvervuiling	94	94	-	-	-	-	-	-
Bestuur & Ondersteuning:								
Verwachte Incidentele overhead	100	100	-	-	-	-	-	-
Raming kosten onvoorzien	-	45	-	41	-	0	-	0
Coalition of the willing:								
Twentse Koers	5.979	5.979	5.979	5.979	-	-	-	-
Totaal	6.781	6.826	6.469	6.510	-	-	-	-

9.3 Uiteenzetting van de financiële positie en de toelichting

Deze paragraaf bevat een prognose van de balans en het EMU-saldo. Daarnaast zal aandacht besteed worden aan de jaarlijkse terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume, de investeringen en het verloop van de reserves.

9.3.1 Geprognosticeerde balans

De prognose van de balans bevat tenminste het begrotingsjaar, het voorliggende jaar en de 3 jaren volgend op het begrotingsjaar. In het onderstaande overzicht is de geprognosticeerde balans (per 31-12) opgenomen:

	Werkelijkheid	Bijgestelde prognose	Prognose	Prognose	Prognose	Prognose
Bedragen x € 1.000	Eind 2023	Eind 2024	Eind 2025	Eind 2026	Eind 2027	Eind 2028
Materiele vaste activa	3.221	3.422	3.318	3.066	2.871	3.256
Financiële vaste activa	200	50	0	0	0	0
Vlottende activa	22.054	18.088	20.071	19.079	19.575	19.327
Totaal activa	25.476	21.559	23.389	22.145	22.446	22.583
Eigen vermogen	4.105	4.060	4.015	3.974	3.974	3.974
Voorzieningen	659	617	575	533	491	449
Vaste schulden	989	811	623	426	218	0
Vlottende schulden	19.722	16.072	18.176	17.212	17.762	18.160
Totaal passiva	25.476	21.559	23.389	22.145	22.446	22.583

Toelichting

Materiële vaste activa

Deze balanspost is geprognosticeerd door de jaarrekening 2023 als uitgangspunt te nemen. Vervolgens zijn de toekomstige vervangingsinvesteringen eraan toegevoegd. En de begrote afschrijvingen vanuit de activa-administratie zijn hierop in mindering gebracht.

Financiële vaste activa

Voor prognose van de financiële vaste activa zijn gegevens gebruikt uit de leningenadministratie van de verstrekte geldleningen in het kader van het MKB fonds. In 2025 verwachten we dat de laatste lening van het MKB-fonds afgelost is.

Flottende activa

Deze balanspost is geprognosticeerd door het gemiddelde te nemen van twee voorliggende jaren. Onder de vlottende activa hoort ook de post liquide middelen. Deze bevat normaal gesproken het positieve effect van alle overige activa en passiva posten. Voor deze balans is deze sluitpost opgenomen onder de vlottende schulden.

Eigen vermogen

Deze balanspost is begroot op basis van het verloopoverzicht reserves.

Voorzieningen

Deze prognose is gebaseerd op de verwachte uit te betalen pensioenlasten van voormalige DB-bestuurders. Er worden geen nieuwe rechten opgebouwd.

Vaste schulden

De prognose voor de vaste schulden is gebaseerd op de afloop van de BNG geldlening uit de leningenadministratie.

Flottende schulden

De vlottende schulden zijn gebaseerd op het gemiddelde van de twee voorliggende jaren. Daarnaast bevat deze post het netto effect van alle overige geprognosticeerde posten.

9.3.2 Berekening EMU-saldo

In het Verdrag van Maastricht is afgesproken dat het EMU-tekort van een bij de euro aangesloten land maximaal 3% van het Bruto Binnenlands Product (BBP) mag bedragen. Het EMU-tekort wordt bepaald door een gezamenlijk tekort van het Rijk, lokale overheden en sociale fondsen. Vanuit het BBV is het verplicht om in de begroting een raming van het eigen EMU-saldo op te nemen. Onze begroting is opgesteld conform een stelsel van baten en lasten. Het EMU saldo gaat niet uit van baten en lasten maar gaat uit van ontvangsten en uitgaven, berekend op transactiebasis en overeenkomstig de voorschriften van het EU-systeem van nationale en regionale rekeningen in de EU. Investerings tellen bijvoorbeeld niet mee in het stelsel van baten en lasten, daarbij wordt uitgegaan van de jaarlijkse kapitaallasten van de investeringen. Investerings in een bepaald jaar tellen echter wel volledig mee in het EMU-Saldo. Bij een sluitende begroting zou het daardoor dus toch kunnen dat er een negatief saldo is. SamenTwente is geen kapitaalintensieve organisatie (relatief weinig investeringen) waardoor het EMU-saldo ook niet negatief is.

Nr.	Omschrijving (x € 1.000)	Begroting	Raming	Raming	Raming
		2025	2026	2027	2028
1	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves	-45	-41	0	0
2	Mutaties (Im)materiële vaste activa	-104	-252	-195	385
3	Mutaties voorzieningen	-42	-42	-42	-42
4	Verwacht boekwinst/verlies bij verkoop financiële vaste activa, en (im)materiële vaste activa, alsmede afwaardering van financiële vaste activa	0	0	0	0
Berekend EMU-saldo (1+2+3-4)		-191	-335	-237	343

9.3.3 Verloopoverzicht reserves en voorzieningen

Hieronder treft u het verloopoverzicht aan van de mutaties in de reserves die worden geraamd (bedragen x € 1.000).

Reserves	Stand eind 2024	Dotatie 2025	Onttrekking 2025	Stand eind 2025	Dotatie 2026	Onttrekking 2026	Stand eind 2026	Stand eind 2027	Stand eind 2028
Algemene reserve	86	0	45	41	0	41	0	0	0
Saldo	86	0	45	41	0	41	0	0	0

Soort voorziening	Stand eind 2024	Besteding 2025	Storting 2025	Stand eind 2025	Besteding 2026	Storting 2026	Stand eind 2026	Besteding 2027	Storting 2027	Stand eind 2027	Besteding 2028	Storting 2028	Stand eind 2028
Pensioen verplichtingen voormalige DB leden	302	-	42	260	-	42	218	-	42	176		42	134
Spaarverlof	315	-	-	315	-	-	315	-	-	315	-	-	315
Saldo	617	0	42	575	0	42	533	0	42	491	0	42	449

Tabel 10 Verloopoverzicht reserves en voorzieningen

9.3.4 Arbeidskosten gerelateerde verplichtingen

Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen op de balans. Dekking hiervan is in de meerjarenraming voorzien. Deze personele lasten worden via de exploitatie verantwoord in het jaar waarin de uitbetaling plaatsvindt. In onderstaand overzicht zijn de arbeidskosten gerelateerde verplichtingen opgenomen.

Arbeid gerelateerde verplichtingen	Bedragen in € 1.000
Salarissen incl. werkgeverslasten maar excl. individueel keuzebudget	37.587
Individueel keuzebudget	4.472
Thuiswerkvergoeding	91

Tabel 11 Arbeidskosten gerelateerde verplichtingen

9.3.5 Investerings

Hieronder treft u een overzicht van de verwachte herinvesteringen:

Herinvesteringen (bedragen x € 1.000)	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028
Investerings met economisch nut	255	55	113	681

Tabel 12 Herinvesteringen

Bijlagen

Bijlage 1. Gemeentelijke bijdrage 2024 per taakveld

Gemeente	Aantal inw.	Aantal jeugd.	0.1	0.10	0.4	0.5	0.8
	1-1-2024	1-1-2023	Bestuur	Mutaties reserves	Overhead	Treasury	Overige baten en lasten
Almelo	74.164	13.917	11.935	-5.208	0	0	49.811
Borne	24.638	5.145	3.965	-1.730	0	0	16.548
Dinkelland	26.739	4.851	4.303	-1.878	0	0	17.959
Enschede	161.852	27.780	26.047	-11.366	0	0	108.706
Haaksbergen	24.349	4.397	3.919	-1.710	0	0	16.354
Hellendoorn	36.258	6.955	5.835	-2.546	0	0	24.352
Hengelo	83.087	14.434	13.371	-5.835	0	0	55.804
Hof van Twente	35.439	6.194	5.703	-2.489	0	0	23.802
Losser	23.380	4.280	3.763	-1.642	0	0	15.703
Oldenzaal	31.795	5.973	5.117	-2.233	0	0	21.355
Rijssen-Holten	38.681	9.017	6.225	-2.716	0	0	25.980
Tubbergen	21.397	4.105	3.443	-1.503	0	0	14.371
Twenterand	34.073	7.166	5.483	-2.393	0	0	22.885
Wierden	24.935	5.113	4.013	-1.751	0	0	16.747
Totaal	640.787	119.327	103.122	-45.000	0	0	430.376

Gemeente	6.2	6.1.2	6.2	7.1	7.1	7.5	Totaal
	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen -OZJT	Samenkracht en burgerparticipatie GGD	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	Volksgezondheid	Volksgezondheid JGZ	Begraafplaatsen en crematoria	
Almelo	475.235	11.486	613.176	857.961	2.778.206	105.509	4.898.112
Borne	157.878	3.816	203.703	285.023	1.027.080	35.051	1.731.333
Dinkelland	171.341	4.141	221.074	309.328	968.390	38.040	1.732.698
Enschede	1.037.131	25.067	1.338.166	1.872.373	5.545.632	230.259	10.172.015
Haaksbergen	156.026	3.771	201.314	281.680	877.759	34.640	1.573.752
Hellendoorn	232.338	5.615	299.775	419.448	1.388.404	51.582	2.424.804
Hengelo	532.413	12.868	686.950	961.186	2.881.413	118.204	5.256.374
Hof van Twente	227.090	5.489	293.004	409.973	1.236.488	50.417	2.249.478
Losser	149.817	3.621	193.302	270.470	854.403	33.262	1.522.697
Oldenzaal	203.739	4.924	262.876	367.818	1.192.371	45.233	2.101.200
Rijssen-Holten	247.864	5.991	319.808	447.478	1.800.035	55.029	2.905.694
Tubbergen	137.110	3.314	176.907	247.530	819.468	30.440	1.431.080
Twenterand	218.336	5.277	281.710	394.171	1.430.526	48.474	2.404.469
Wierden	159.781	3.862	206.159	288.459	1.020.692	35.474	1.733.435
Totaal	4.106.099	99.242	5.297.923	7.412.897	23.820.867	911.615	42.137.141

Toelichting

De gemeentelijke bijdrage van taakveld 7.1 Volksgezondheid JGZ is niet rechtstreeks te herleiden naar een bijdrage per inwoner, omdat uitgaven in het kader van Jeugdgezondheidszorg op basis van het aantal jeugdigen van de deelnemende gemeenten worden toegerekend.

Volgens het BBV is het niet toegestaan om de gemeentelijke bijdrage voor overhead op te halen via taakveld overhead (voor zover het geen overhead activiteiten betreft). Hierdoor verantwoordt wij sinds 2018 de bijdragen voor overhead onder de baten bij de taakvelden niet zijnde overhead, door taakveld overhead te verdelen over de overige taakvelden. Deze verdeling vindt extracomptabel plaats op basis van lastenomvang van de directe taakvelden.

Taakveld begraafplaatsen en crematoria betreft de activiteit Lijkschouw binnen de afdeling forensische geneeskunde van GGD Twente.

Bijlage 2. Overzicht van baten en lasten per taakveld per programma

Code	Taakveld (x €1.000)	Baten	Lasten	Gem. bijdrage (baten)
6.1.2	Samenkracht en burgerparticipatie GGD	1.300	978	322-
7.1	Volksgezondheid	4.199	24.775	20.576
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	515	997	483
	Totaal excl. overhead	6.013	26.750	20.737
0.4	Programma overhead	246	3.868	3.622
	Totaal GGD Twente	6.259	30.618	24.359
Code	Taakveld (x €1.000)	Baten	Lasten	Gem. bijdrage
6.2	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen-OZJT	1.480	3.921	2.441
	Totaal excl. overhead	1.480	3.921	2.441
0.4	Overhead	-	509	509
	Totaal OZJT	1.480	4.430	2.950
Code	Taakveld (x €1.000)	Baten	Lasten	Gem. bijdrage
6.2	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	3.278	6.061	2.783
	Totaal excl. overhead	3.278	6.061	2.783
0.4	Overhead	-	728	728
	Totaal Veilig Thuis Twente	3.278	6.789	3.511
Code	Taakveld (x €1.000)	Baten	Lasten	Gem. bijdrage
0.1	Bestuur	244	268	24
0.8	Overige baten en lasten	-	332	332
	Totaal excl. Overhead, mutaties reserves en treasury	244	601	356
0.5	Treasury	0	-	0-
0.10	Mutatie reserve	45	-	45-
0.4	Overhead	1.042	12.047	11.005
	Totaal Bestuur en ondersteuning	1.331	12.648	11.316
Code	Taakveld (x €1.000)	Baten	Lasten	Gem. bijdrage
3.1	Economische ontwikkeling (Kennispunt Twente)	2.245	1.821	424-
0.4	Overhead (Kennispunt Twente)	-	424	424
	Totaal Kennispunt Twente	2.245	2.245	0-
Code	Taakveld (x €1.000)	Baten	Lasten	Gem. bijdrage
7.1	Volksgezondheid (Twentse Koers)	5.979	5.979	-
	Totaal Twentse Koers	5.979	5.979	-
Code	Taakveld (x €1.000)	Baten	Lasten	Gem. bijdrage
6.2	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen-OZJT (Samen14)	-	-	-
	Totaal Toezicht en kwaliteit	-	-	-
Code	Taakveld (x €1.000)	Baten	Lasten	Gem. bijdrage
6.2	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen-OZJT (Samen14)	172	172	
	Totaal Samen 14	172	172	
	Totaal Coalitions of the Willing	8.396	8.396	0-
	Totaal Samen Twente	20.744	62.881	42.137

Bijlage 3. Overzicht gemeentelijke bijdrage per gemeente begroting 2024 na wijziging

Gemeente	Totaal in €
Almelo	4.397.244
Borne	1.529.158
Dinkelland	1.559.429
Enschede	9.174.191
Haaksbergen	1.419.484
Hellendoorn	2.190.049
Hengelo	4.721.451
Hof van Twente	2.017.502
Losser	1.359.685
Oldenzaal	1.904.600
Rijssen-Holten	2.611.815
Tubbergen	1.302.792
Twenterand	2.173.811
Wierden	1.555.555
Totaal	37.916.765